12 OLDAL ✱ ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plaćena

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam | Szubotica, PÉNTEK 1925 október 2. | 264. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. ∴ Szerkesztőség 5—10.

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Nemzetiségi törvényt!

Izléses, finomrajzu plakát hivja fel minden uccasarkon a figyelmet. Oszijeken most rendezik a kereskedelmi és iparkiállitást s a mintavásárt s a kiállitás plakátja nemcsak az állam hivatalos nyelvén, de magyarul és németül is közli a kiállitás helyét és idejét. Augusztus elején tartották meg a palánkai iparkiállitást s a palánkai iparkiállitás plakátja is három nyelven, az államnyelven kivül az itt élők nyelvén is hivta a látogatókat a kiállitás megtekintésére. A palánkai kiállitás után s az oszijeki kiállitás előtt zajlott le a szuboticai kiállitás s zajlottak le azok az események, melyekről már olyan fájdalmasan sok s fájdalmasan meddő szó esett. Mert a szuboticai kiállitás alatt fekete kátrány födözéke mögé bujtattak türelmetlen kezek s fegyelmezetlen törekvések minden magyar szót.

Hogyan lehet az, hogy az oszijeki és a palánkai kiállitás plakátjáról magyar szó is szólhat azokhoz az állampolgárokhoz s azokhoz a külföldi meghivottakhoz, akik csak magyarul olvasnak s csak magyarul értenek s hogyan lehet az, hogy a szuboticai kiállitás alatt s talán igy is mondhatjuk: a szuboticai kiállitás óta számüzhettek innen minden magyar irást?

A magyar nyelv használatáról még jóhiszemüen is többféle álláspontot lehet elfoglalni. Jogosultnak lehet tartani a garanciális szerződés rendelkezéseit, mely a népkisebbségeknek megadja a nyelvhasználat jogát, jóhiszemünek lehet *de lege ferenda* azt a követelést is tekinteni, ha jóhiszemü, bár elfogult meggyőződés diktálja is, mely a magyar és német nyelv használatát csupán a magánérintkezésben engedné meg. De azt kétségtelennek kell tartani, hogy a kisebbségi nyelv használatának kérdését a törvényhozásnak, a kormányzatnak kell szabályozni. Mert csak a törvényhozás, vagy a kormány mérlegelheti azokat a politikai okokat, azokat a nemzetközi kapcsolatokat s azokat a nemzetvédelmi és méltányossági szempontokat, melyek irányt szabhatnak a kormányzati intézkedéseknek. A nemzetiségi kérdés nem rendészeti kérdés, de még ha az volna is, akkor is a legfőbb rendőri hatóságnak, a belügyminisztériumnak kell megállapitani azokat az irányelveket, melyekhez alkalmazkodniok kell az alsóbbfoku hatóságoknak. Alárendelt hivatalok iróasztalai mellől nem lehet végiggondolni a nemzetiségi kérdés kezelésének konzekvenciáit. Ehhez felelősség kell, nagyvonaluság, biztos áttekintés. Ehhez az elmélyedés mélysége s a gondolkodás magas szinvonala elengedhetetlen.

Éppen ezért lenne arra szükség, hogy *nemzetiségi törvény* szabályozza azokat a kérdéseket, melyek az állampolgári jogok érintetlenségével füzik a nemzetiségeket az államhatalomhoz. A törvényhozás akaratnyilvánitásának sulya és tekintélye kell ahhoz, hogy a nemzetiségi kérdés kezelése kivétessék a jegyzők, szolgabirák és rendőrkapitányok diskrecionarius jogköréből. A nemzetiségi kérdést nem lehet járásonkint, falvankint, vagy hivatalszobánkint eltérően kezelni. Ha Oszijeken és Palánkán szabad magyarul szólni a magyarul tudókhoz s ha az oszijeki és palánkai kiállitások rendezősége *az egész ország területén* magyarul is szólhatnak plakátjaikról, akkor a jogrend egységének sérelme nélkül itt Szuboticán nem érvényesülhet más hatósági felfogás. Vagy az helytelen, ami Oszijeken és Palánkán történt, vagy az helytelen, ami itt Szuboticán végbement, de az egymással homlokegyenest ellenkező két felfogás mindegyike nem lehet helyes. Ám, hogy melyik felfogás a legalis, az opportunus, a megengedhető, azt nem az oszijeki és szuboticai rendőrségek s nem a palánkai szolgabiróság dönthetik el egymásközt, hanem vagy a törvényhozás, vagy legalább a legfőbb végrehajtó hatalom. A *nemzetiségi törvénynek* kell megszabni azokat az irányelveket, amelyekhez tartani fogja magát a magyarság is, amelyekhez alkalmazkodniok kell majd a hatóságoknak is. Meg kell szünni annak az állapotnak, hogy vérmérséklet, mentalitás, elfogultság, vagy türelmetlenség *jogforrás* lehessen. Jogszabályt csak a törvényhozás alkothat, de a törvényhozás alkosson is mindenkire egyként kötelező jogszabályokat.

A királyi pár elutazott Dalmáciából

Péntek este érkezik Alekszandar király és Mariora királyné Beogradba — A főváros zászlódiszben várja az uralkodópárt

Pasics október tizedikén tér vissza

Splitből jelentik: Alekszandar király és Mariora királyné kiséretükkel csütörtökön reggel automobilon elutaztak Splitből. A királyi pár és kisérete a Castellani öböl mentén *Trogirba* ment, ahol két órát időztek, innen pedig *Sibenikbe* folytatják utjukat. Délben érkeztek meg a fellobogózott Sibenikbe, ahol a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta a királyi párt. A királyt a város polgármestere üdvözölte, a hazafias egyesületek diszfelvonulást tartottak, délben pedig ünnepi ebéd volt, amelyen a város előkelőségei vettek részt.

Este hat órakor a király és a királyné a kormány tagjaival az udvari különvonaton visszautaztak Beogradba, ahova péntek este fognak megérkezni.

Miniszterek királyi kitüntetése

A politikai élet egyetlen eseménye, hogy a királyi pár pénteken este érkezik vissza Beogradba és ugyanekkor térnek vissza a fővárosba azok a miniszterek is, akik a királyi párt dalmáciai utján végig kisérték. A királyi párt Beogradban ünnepélyesen akarták a pályaudvaron fogadni és a fogadtatásra már minden előkészület megtörtént, azonban *este kilenc órakor távirat érkezett a királytól, aki azt kivánja, hogy tekintsenek el az ünnepélyes fogadtatástól.*

A király egyébként Splitben ukázt irt alá, amellyel azokat a miniszereket, akik dalmáciai utján elkisérték, kitüntette. Igy a Szveti-Sava-rend első osztályát kapták: *Marinovics* Bozsó, *Radics* Pavle, *Uzunovics* Nikola és *Trifunovics* Dusán tábornok miniszterek, valamint dr. *Szubotics* Nikola, a parlament alelnöke. A Karagyorgye-csillag IV. osztályát kapták: *Trifkovics* Marko a parlament elnöke és *Vukicsevics* Velja közoktatásügyi miniszter, mig *Gyurisics* Márkó igazságügyminisztert, a miniszterelnök helyettesét a Fehér Sas-rend második osztályával tüntette ki a király.

A kormánykoalició kiszélesitése

Az érdeklődés előterében most már *a kormánykoalició küszöbön álló kiszélesitése* áll. Különösen nagy figyelemmel kisérik a szlovén néppárt felajánlkozását, amely szerint a párt szivesen venne részt a kiszélesitett kormánykoalicióban. A radikálispártban is tekintélyes csoport van, amely szivesen látná a szlovén néppárttal való megegyezést. Az ellenzéki lapok, igy különösen a *Novosti* azzal magyarázzák *Korosec* felajánlkozását, hogy a *Gospodarska Svazda*, a szlovének gazdasági egyesülete a legnagyobb anyagi nehézségekkel küzd, az utolsó évben harminc millió dinár deficitje volt és a szlovén néppártnak a kormánykoalicióban való részvétele állitólag csak ennek a gazdasági egyesületnek a talpraállitását célozza.

A parlamentet október 16-ára hivták össze

A parlament elnöksége minden előkészületet megtett a parlament uj ülésszakára. A parlamentet október 16-ára hivták össze hivatalosan. Kobasica Stevan, a parlament titkára már Beogradba érkezett, hogy az uj ülésszak előtti hivatalos teendőit elvégezze. Az első ülésen csak a következő ülés napirendjét fogják megállapitani, másnap, 17-én a kérvényező bizottság fogja a plenumnak beterjeszteni a hozzá beérkezett panaszokat és kérvényeket A következő nap ünnep; 19-én megkezdődik az uj ülésszak, a melyen a parlament megválasztja az uj tisztikart.

A parlament uj elnökségének megválasztására nézve különböző kombinációk vannak forgalomba. Általában az a vélemény, hogy *Trifkovics* Marko nem marad a parlament elnöke, hanem vagy belép a rekonstruált kormányba, vagy más fontos szerepet kap. Az uj tisztikarban az egyik alelnök Radics-párti lesz, még pedig valószinüleg dr. Baszaricsek. A titkári állások közüt az egyik szintén a Radics-pártnak jut; erre a tisztségre Bacsinics Rudet fogják megválasztani.

Összehivták a pénzügyi bizottságot

A pénzügyi bizottságot október 10-ére összehivták. A bizottság a külföldi kölcsönök, elsősorban a Bier-féle *kölcsön esedékes részletének felvételéről fog határozni.*

A jugoszláv—csehszlovák kereskedelmi szerződés

Seba csehszlovák követ csütörtök délelőtt meglátogatta *Markovics* Jovan külügyminiszterhelyettest, akivel hosszasan tárgyalt a megkötendő jugoszláv—csehszlovák kereskedelmi szerződésről.

Krajacs kereskedelmi miniszter kijelentette az ujságiróknak, hogy a szerződés anyaga teljesen kész, csak Nincsics külügyminiszter hazatérését várják, aztán a tárgyalások meg fognak indulni.

Miniszteri konferencia

A fővárosban időző miniszterek este konferenciát tartottak, melyen az október 16-ára összehivott parlament programját beszélték meg. A konferencián elhatározták, hogy a parlament uj ülésszaka elé először a rokkanttörvényt, aztán a tizenketted-javaslatot fogják beterjeszteni.

A konferencia foglalkozott a királyi pár Beogradba érkezésével és elhatározta, hogy ünnepélyes fogadtatást készitenek elő

Időközben érkezett meg a király távirata, hogy tekintsenek el az ünnepélyes fogadtatástól. A királyi pár visszatérése alkalmából Beogradot fellobogózzák.

Pasics miniszterelnök visszatérése

A miniszterelnökség csütörtökön táviratot kapott Pasics Nikola miniszterelnöktől, aki közölte, hogy október 10-én tér vissza Franciaországból Beogradba.

Az épitésügyi miniszter jóváhagyta a novisadi kövezési programot

Négymillió dinárba kerül a megrongált kövezet kijavitása

A novisadi kiszélesitett városi tanács már több hónappal ezelőtt elhatározta, hogy a megrongált uccai kövezetet kijavittatja. A Magyar-ucca kövezete volt a leghasznavehetetlenebb állapotban, mert a vasutról az egész teherárufórgalom ezen az uccán bonyolódik le. Az állam ezen a cimen kövezetvámot is szedett, de az erre a célra befolyt összeget nem forditotta az uttest karbantartására.

A kiszélesitett városi tanács sürgetésére végre hozzájárult a pénzügyminiszter is, hogy ezt a bevételt az uccakövezésekre használhassák fel. Közben a kiszélesitett városi tanács elhatározta, hogy négy millió dinár költséggel keramittal vagy kis kockakővel kikövezteti a Magyar-uccát, továbbá a vasuttól a Limánon levő villasor mentén a Dunaucccáig vezető utat, amely részben már fel is van töltve és jókarba helyezteti a Kamenicai-uccát.

Az épitésügyi miniszter most arról értesitette a várost, hogy az uccakövezéseket engedélyezte és a szükséges összeget az Állami Jelzálogbank utján kiutaltatja. Mihelyt a hitelfolyósitás megtörténik, a novisadi épitésügyi igazgatóság nyomban kiirja a pályázatot.

Az uccakövezés, ha még a tél beállta előtt megkezdődik, tavaszra elkészül.

Zsivkovics Ljuba és Alexijevics Mita Szuboticán

Meghallgatták a radikális-párt frakcióinak kivánságait

Zsivkovics Ljuba, az országos radikális párt elnöke és *Alexijevics* Mita beogradi kerületi főispán, a belügyminiszterium B. B. B. osztályának a főnöke vajdasági körutjuk során szerdán este Szuboticára érkeztek, ahol a város és a radikális pártszervezet vezetői fogadták őket. A két nagy tekintélyü politikus utazásának főcélja ugyan az, hogy a Beogradban épitendő ui radikális klub-helyiség érdekében társadalmi akciót inditsanak, emellett azonban mindenütt tanácskozásokat folytatnak a radikális pártszervezetekkel és a hatóságok vezetőivel, hogy megismerkedjenek a vajdasági radikális választók kivánságaival és meggyőződést szerezzenek a vajdasági közigazgatás mai helyzetéről.

A két politikus részvételével ezért a szuboticai radikális klub csütörtökön délelőtt ülést tartott, amelyen a klub vezető-tagjai nagyszámban vettek részt. A gyülésen *Zsivkovics* Ljuba nagyobb beszédet mondott, amelyben a politikai helyzetet ismertette, majd egységre és megértő együttmüködésre hivta fel a radikális párt tagjait. A gyülés résztvevői ezután informálták *Zsivkovics* Ljubát és *Alexijevics* Mitát a szuboticai radikális párt helyzetéről és müködéséről, ami közben egyes párttagok részéről panaszok is elhangzottak. Igy egyesek szóvátették az országos radikális párt elnöke előtt *a szubtoicai radikális klubban legutóbb lefolyt elnökválasztást, amelyről a párt egyik frakciója azt állitja, hogy az meglepetésszerüen és nem szabályszerüen történt. A panasztevők az elnökválasztás elrendelését kérték* Zsivkovics Ljuba utján a radikális párt főbizottságától, hangsulyozva, hogy *a radikális klub élén vajdasági radikális politikusnak kell állni.*

Elhangzottak ezenkivül más olyan felszólalások is, amelyekben a szuboticai radikálispárt elégedetlen tagjai néhány sérelmet soroltak fel. *Zsivkovics* Ljuba nagy figyelemmel hallgatott meg minden felszólalást és kijelentette, hogy az ügyet alapos vizsgálat tárgyává fogják tenni, az esetleg történt hibákat pedig feltétlenül korrigálni fogják.

Zsivkovics Ljuba és *Alexijevics* Mita ezután a városházára mentek, ahol előbb megbeszélést tartottak a távollevő főispánt is helyettesitő *Malagurszki* Albe polgármesterrel, majd fogadták külön-külön a radikálispárt helyi szervezetének több vezetőjét, akikkel egyenkint beható eszmecserét folytattak a polgármesteri hivatal helyiségében. A két politikus előtt megjelentek a suboticai radikális klub valamennyi frakciójának vezetői és a legnagyobb feltünést az keltette, hogy *Zsivkovics Ljuba magához kérette a suboticai radikálisklubból még Pletikoszics András dr. volt főispán lemondása után kilépett és azóta teljes passzivitásban levő Manojlovics-Miladinovics-féle frakció vezetőit is.* A passzivitásban levő radikális csoport vezetői meg is jelentek az országos radikálispárt elnöke előtt és kifejtették előtte ugy passzivitásuk okát, mint véleményüket a szuboticai városi közigazgatásról és a helyi radikális klub müködéséről.

Megjelent a két beogradi politikus előtt a szuboticai iparosok betegsegélyző egyesületének a küldöttsége is, amely *panaszt emelt, hogy a rendőrség nem engedélyezte az egyesület közgyülésének a megtartását. Alekszijevics* Mita igéretet tett a küldöttséget vezető *Peics* István szabónak, az iparos betegsegélyző elnökének, hogy meg fogja vizsgálni az ügyet és orvosolni fogja a sérelmet. Ezután meghallgatta a belügyminisztérium B. B. B. osztályának a főnöke dr. *Horvát* Cvetkó rendőrfőkapitány jelentését a szuboticai rendőrség müködéséről.

Délben a két politikus tiszteletére szükebbkörü benkett volt, délután pedig *Zsivkovics* Ljuba és *Alekszijevics* Mita továbbutaztak Szentára.

Perics Marinko büntársai a novisadi törvényszék előtt

Pénteken délben hirdetik ki az itéletet

A novisadi törvényszék — mint a *Bácsmegyei Napló* jelentette — augusztus 27-én tárgyalta *Pérics* Marinko, hirhedt bánáti haramiavezér büntársainak bünügyét. A pörnek öt vádlottja volt: *Rajin* Dusán velikibecskereki kereskedelmi utazó, *Pivarszki* István géplakatos, *Martin* János földmives, akik vizsgálati fogságban vannak és a szabadlábon levő *Vorgics* Veljko földmives és *Terzin* Mátyás mészáros. A három elsőrendü vádlottat azzal vádolja az ügyészség, hogy elősegitették a kikindai fogházból megszökött Perics Marinko szökését, fegyverrel és lószerrel látták el a haramiát és felhivták a figyelmét azokra, akiket érdemes kirabolni, továbbá a zsákmányon a rablóval együtt osztozkodtak.

Az augusztus 27-én megtartott főtárgyalás megnyitása után kiderült, hogy Rajin Dusánnak nincs védője és a szabadlábon levő Vorgics Veljko vádlott nem jelent meg a tárgyaláson. A biróság ezért elhalasztotta a tárgyalást október 1-re.

A csütörtöki főtárgyaláson *Radulovics* Miloje elnökölt, a tanács tagjai *Obradovics* Dusán és *Petrovics* Ljubomir voltak. A közvádat dr. *Lemaics* János államügyész képviselte, a védelmet dr. *Arsenijevics* Nikola, dr. *Krus* Milos novisadi és dr. *Jaksics* Zsarko becskereki ügyvéd látták el.

A vádlottak tagadták a terhükre rótt büncselekményeket. Nem ismerték be azt sem, hogy bármiféle összeköttetésben álltak volna Perics Marinkóval. A vád- és védőbeszédek elhangzása után a biróság elnöke este hét órakor közölte, hogy a bünügyben az itéletet pénteken déli tizenkét órakor fogja a biróság kihirdetni.

Tere-fere

Mennyit költenek az amerikaiak a reklámra? Az Egyesült-Államokban évente sok százmillió dollárt adnak ki pusztán a hirdetésekre.

Egy népszerü filadelfiai hetilap boritéklapján a hirdetés 16.000 dollárba kerül, egyetlenegyszer közölve. A belső oldal jelentékenyen olcsóbb, ugyszólván ajándék, csak 8.000 dollár.

Newyork közepén egy szerényke kis fény-reklám évente 100.000 dollárba kerül. Ha valamely kereskedő, iparos vagy vállalkozó azt óhajtja, hogy reklámtábláját elhelyezzék az összes villamosokban, földalatti és földfeletti vasutakban, akkor erre a célra 130.000 dollárt kell a mellényzsebből kivennie.

A statisztikákból, melyekből ezeket a mammut-számokat vesszük, kiderül, hogy az 1923. év folyamán hetvenöt társaság szerepel, mely az ujsághirdetésekre legalább 250.000 dollárt áldozott.

Rangsorban elsőül áll itt egy élelmiszer-cég, mely makkarónit árul, a második és harmadik helyet két-két szappankereskedő foglalja el, a negyediket egy pokróc-áruház, az ötödiket egy cég, mely grammofónnal és lemezekkel kereskedik.

Mindez csak az ujsághirdetést öleli fel, nem veszi számba az egyéb reklámokat, mellyel az amerikai kereskedelem és ipar bőségesen él. Egy rágógummi gyáros évente 4.000.000 dollárt költ hirdetésekre. »Rágjatok gummit! Mindenki gummit rág! Nincs jobb a gumminál!« Az emberek pedig gummit rágnak s meg vannak győződve, hogy nincs jobb a gumminál.

A hirdetési ügynökségeket ujabban tudományos alapon szervezték meg. Tanulmányozzák, elemzik az árukat, kelendőségüket és elhelyezhetőségüket s csak akkor fogadnak el megbizásokat, ha bizonyosak, hogy munkájuk sikerrel járhat.

*

Nőnek a gyermekek. »A mai gyermekek«...« Mennyit szokás sopánkodni azon, hogy a mai gyermekek már nem a régiek, hogy csenevészek, vérszegények, betegesek szegénykék. Aki öregszik, leplezett, vagy leplezetlen irigységgel száz és száz históriát tud mesélni arról, hogy az ő fiatalkorában mennyivel életrevalóbb volt az ifjuság, mint ma.

Ezeknek egy történetet mondunk el, mely nyilván kiábránditja őket hiedelmükből. A mai gyermekek — nőnek. Nagyobbak, mint az egy század előtt való gyermekek. Mindezt pedig Londonban állapitják meg, hivatalosan.

A londoni iskolákban a tanulónövendékek már régóta panaszkodnak, hogy a padok nem elég magasak, nem elég hosszuak, nem férnek beléjük. Ebből a csendes panaszból hangos tiltakozás lett, ugy, hogy a tanároknak, iskolaigazgatóknak is foglalkozniok kellett vele, végül pedig a londoni városstanács elé került az inditvány.

A városi tanács szakértőket küldött ki a kérdés tanulmányozására, kik megállapitották, hogy a gyermekek kivánsága jogos; azok a padok, melyek elég nagyok voltak az apának, az anyának, szükek a mai nemzedéknek. A fiuk között van olyan, aki egy méter hetvenhét centiméter, a lányok közül pedig nem egy eléri az egy méter hetvenkét centimétert.

Most vita indult, hogy minek köszönhetjük ezt az örvendetes jelenséget? A faj szépülésének, a testedzésnek? Eddig nem tudták eldönteni, de az angol fővárosnak nagyobb összeget kellett kiutalnia az uj padokra, hogy a padok is, az iskolák is lépést tartsanak a hatalmasan fölcseperedő ujabb nemzedékkel.

*

Balzac ezüstbányái. Uj, eddig ismeretlen adomát olvasnak Balzacról, aki nemcsak egyik legnagyobb emberlátó volt, hanem jó üzletembernek is tartotta magát. De amit regényeivel keresett, azt ügyetlen spekulációin vesztette el.

Folyton a pénzt hajszolta. A meggazdagodásról álmodozott. Mikor egy izben fölkereste Milanóban *Vimencati* grófnőt, ki odanyujtotta neki emlékkönyvét, hogy valamit irjon belé, Balzac tulajdon karikaturáját rajzolta le »reménysége és rémülete között« azaz egy zsák arany meg a hitelezői között.

Az iró egyszer Tacitusban azt olvasta, hogy a rómaiak annak idején ezüstöt találtak Szardinia bányáiban. Erre fölkiáltott:

— Itt az én szerencsém. A rómaiak nem ismerték az uj vegyi szereket, melyekkel mi rendelkezünk. Ki tudja menynyi ezüst várakozik rám ezekben a bányákban. Holnap dusgazdag leszek.

Nyomban fölkerekedett, egy uzsorához futott, kitől 500 frankot tudott kicsikarni, vitorlásra szállt és meg sem állt Szardiniáig, hol leszállt a bányákba, köveket vett magához, melyeket Párisban elemeztetett. A vegyivizsgálat kedvezőnek mutatkozott. Csakugyan rengeteg ezüstöt tartalmaztak a kövek.

Balzac napokig a gazdagság mámorában élt, visszautazott Szardiniába, de akkor a bányát már megvette valaki.

Kicsoda? Nem más, mint az a hajóskapitány, akinek Balzac visszajövet elmesélte ötletét, valóságos regényirói müvészettel.

Az iró tönkretette az — üzletembert.

*

Kalapszámot a nőknek. Miután a nyirott haj divatja általánosan elterjedt, pár angol kalapgyárosnak az az ötlete támadt, hogy a női kalapokat is megszámozzák, ugy hogy majd számra, a fejbőség szerint lehet női kalapokat vásárolni.

Azok a férjek, akik nem egyszer végignézték, amig feleségük száz kalapot is felpróbál a divatárus üzletben, mielőtt megfelelőt találna, nyilván semmi kivetnivalót sem találnak a forradalmi ujitásban. Ezután a nők is beléphetnek az üzletbe és igy szólhatnak a kalapossnéhoz:

— Kérek egy 54-es nemez, sötétkék kalapot.

Vége a hosszu választgatásnak és keresgélésnek.

A *Daily Mail* egy munkatársa beszélgetett egy kalapgyárossal, aki kijelentette, hogy eddig még sohasem alkalmaztak számokat a női kalapokra, mert a hajviselet különbözősége, folytonos változósága lehetetlenné tette, hogy a női koponyák kerületét megmérjék.

Az uj női kalapok, melyek a bubifrizurára készültek, sokkalta kisebbek, mint a férfiakéi. Amint a kalaposok állitják, a nők koponyája jelentékenyen fejletlenebb. A nagyobb kalapokat ezután csakis ama hölgyek részére árusitják, kik nem haladtak a korral s megtartották régies, mult századbeli frizuráiukat.

KISEBBSÉGI ÉLET

A pótérettségi vizsgák eredményét most tették közzé az erdélyi tanügyi hatóságok. Az eredmény épp olyan elszomoritó és megdöbbentő, mint a juniusi érettségié volt. A naszódi pótérettségizők közül 19-en jelentkeztek vizsgára és csak egy ment át közülük, a többi 18-at kiméletlenül elbuktatták. Désről 12 tanuló jelentkezett, átengedtek két pótérettségizőt. Besztercéről 7-en álltak a bizottság elé és a hétből négyet elbuktattak. A kolozsvári bizottság 157 tanulót vizsgáztatott, akik közül nem kevesebb, mint 68 bukott el. A katasztrófális eredmény miatt a tanulók körében óriási az elkeseredés.

*

A nagyváradi vizsgabizottság volt a legkiméletesebb a diákokkal szemben. Az irásbeli vizsgára a bizottság előtt huszonnyolc diák jelentkezett, akik miután megkapták tételeiket, hozzáfogtak a dolgozatok elkészitéséhez. Dima inspektor közben észrevette, hogy néhány vizsgázónak nincs tintatartója, mire sorban felelősségre vonta őket. A diákok közül többen azzal mentették ki magukat, hogy a tintát előző nap felhozták tantermeikbe, reggelre azonban a tintatartók egyszerüen eltüntek padjaikból. De Dima inspektor nem vette figyelembe a diákok kifogásait és bár a mulasztás könnyüszerrel reparálható lett volna: nyolc magyar érettségizőt és egy román érettségiző nőt azonnal eltiltott a vizsgán való részvételtől. A felfüggesztés nagy riadalmat keltett a diákok között. A hir elterjedt a városban is és az egyik nagyváradi magyar lap munkatársa a felfüggesztés okairól érdeklődött Dima professzornál, aki igy válaszolt: »Kérem, engem a feletteseim szigoruan kérdőre vonhatnak, hogy ha a formalitásokat nem tartom be. A tételeket senki sem birálja felül, ezért tételeim enyhék, de a formákra szigoruan ügyelek.«

*

Brassóban most folynak le az uj iparkamarai választások, amelynek eredménye alapján a szászok 27, a románok 21 mandátumot kaptak, a magyarság viszont csak 2 mandátumhoz jutott. Az eredmény nagy meglepetést keltett, mert a magyarság legalább öt mandátumra számitott.

*

A szilágykövesdi református iskolát még a mult évben bezáratta Anghelescu. Az iskola fenntartója: a református egyház még annak idején kimutatta a bezárás jogtalanságát és kérte az iskola megnyitását. A nagyváradi tanfelügyelőség nemrégiben értesitette az egyházat, hogy Anghelescu a kérést elutasitotta és az iskola megnyitását nem engedélyezte. A reformátusok között nagy megdöbbenést keltett a tanfelügyelőség leirata, mert még a tavasz folyamán igéretet kaptak arra, hogy az iskolát megnyitják, vagy ha ez akadályokba ütköznék, az állami iskolában nyitnak magyar tagozatot. Anghelescu azonban ugylátszik mindkét igéretéről megfeledkezett.

*

A román iskolajavaslattal kapcsolatban nemrégiben az a hir terjedt el, hogy Anghelescu feltétlen módositja a javaslatnak azokat a szakaszait, melyek a kisebbségi felekezeti iskolákra vonatkoznak. A bukaresti Rador munkatársa Anghelescu miniszterhez fordult felvilágositásért, aki a következőket jelentette ki: »Egy pillanatig sem lehet szó a kisebbségi oktatásról szóló törvényjavaslatok bármilyen módositásáról. A javaslat az ősz folyamán abban a formában kerül a kamara elé, amelyet az elmult ülésszakban már meg is szavazott. Minden ezzel ellenkező hir azoknak a kohelmánya, akik mellékutakon szeretnék ezt az eredményt elérni. Épp oly hamisak ezek a hirek, mint azok is, amelyek szerint a szövetséges kormányok vagy a Népszövetség interveniáltak volna ebben a kérdésben. A törvényjavaslat egyébként annyira liberális, hogy nem sérti egyetlen kisebbség jogait sem.

— Mi igaz a kisebbségi államtitkárság hiréből? — kérdezte az ujságiró.

— Semmi sem igaz, — válaszolta Anghelescu — a kormány egyáltalán nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. De hogyan is képzelhető egy államtitkárság, amely a különböző tárcák körébe vágó törvények végrehajtását eszközölné? Ez gyakorlatilag is lehetetlen és senki által sem ignorálható alapelvbe is ütköznék«.

Németország nem hagyja cserben Oroszországot

Nem enged területén átvonulni idegen csapatokat Csicserin és Stresemann tárgyalásai

Berlinből jelentik: *Csicserin* külügyi népbiztos megkezdte tárgyalásait *Stresemann* külügyminiszterrel. A tárgyalások során Csicserin szóvátette, hogy Moszkvában félreismerhetetlen aggodalommal kisérték *Németországnak a biztonsági szerződés ügyében folytatott tárgyalásait,* mert abban azt látták, hogy elfordult a Keletre való orientálástól, melynek irányát a *rapallói szerződés szabja meg.* Stresemann, a lapok szerint, hangsulyozta, hogy Németországnak a nyugati hatalmakkal való paktum-tárgyalásai miatt *az Oroszországhoz való viszonyában a legcsekélyebb változás sem áll be* és Németország továbbra is ragaszkodik a rapallói szerződéshez és ahhoz a szellemhez, a melyben azt kötötték.

A Berliner Tageblatt szerint *Luther* birodalmi kancellár és Stresemann külügyminiszter, a Csicserinnel való tárgyalások során arra fognak törekedni, hogy eloszlassák Oroszország aggodalmait, de emellett Németországnak a Népszövetségbe való belépési kérdése is fontos szerepet fog játszani. Stresemann már biztositotta az orosz külügyi népbiztost, hogy Németország semmiesetre sem lép be a Népszövetségbe mindaddig, amig a Népszövetség statutuma tizenhatodik cikkelyének megfelelő interpretációját számára nem biztositják. Ez a cikkely ugyanis arra kötelezi a Népszövetség tagjait, hogy azzal az állammal, amelyiyel szemben a Népszövetség büntető eljárást inditott, megszakitsák a kapcsolatot és a csapatokat az országuk területén átengedni kötelesek. A birodalmi kormány nyomatékosan ragaszkodik ahhoz, hogy a Népszövetségbe való belépése esetére ettől a kötelezettségétől fölmentsék. *Stresemann ismételten megnyugtatta Csicserint afelől, hogy Németország a tizenhatodik cikkely kötelezettségeit semmiesetre sem vállalja magára.*

Marokkóban megkezdődött a nagy spanyol-francia offenziva

A spanyolok négy kilométernyire vannak a rifkabilok főhadiszállásától

Párisból jelentik: A marokkói hadszintéren *szerdán a hajnali órákban a legkedvezőbb körülmények között indult meg az ujabb offenziva.* Rabatból, ahonnan ez a hir jött, részletes jelentéseket még nem lehetett kapni a frontszakaszokról. Pétain tábornagy Noulin tábornokkal a hadműveletek szinhelyére utazott.

Madridba az a jelentés érkezett, hogy Larras-ban a francia és a spanyol vezérkar tisztjei a közös hadműveletek részleteiről tanácskoztak. Primo de Rivera tábornok, visszatérve Alhucemasba, a spanyol sajtó képviselőinek azt mondta, hogy *a rifkabilok a legutolsó harcokban sulyos veszteségeket szenvedtek. Abd el Krim tekintélye megrendült* és a benszülöttek tömegesen pártolnak át a franciákhoz és a spanyolokhoz.

A francia offenzivával egyidejüleg *a partraszállitott spanyol haderő megkezdte előnyomulását Aidjir felé.*

Erős tüzérségi előkészités után, amelyben az egyesitett francia-spanyol flotta is résztvett, *a spanyol csapatok elfoglalták a Las Palomas magaslatokat és a környező stratégiai pontokat.* A spanyol előnyomulás mélysége eddig két és fél kilométer. Most már *a spanyol csapatok mindössze négy kilométer távolságra vannak Aidjirtől.*

A Las Palomas hegylánc megszállása következtében a spanyolok uralkodnak a terepen. *Spanyol részen százhatvan ember volt a veszteség, köztük kilenc tiszt.*

Félhivatalos közlemény jelent meg a csütörtök reggeli lapokban a francia offenziva megindulásáról és azt állitja, hogy a támadás jól halad. Szerdán egy harmadik francia támadó hadoszlop is ment a harcvonalba, amelynek az a feladata, hogy elfoglalja a Bab Tambul magaslatait. Estig *a francia csapatok kivétel nélkül eljutottak a kijelölt célokhoz.* Pétain tábornagy és Noulin tábornok szerdán délelőtt Kifaneba ment, hogy a legközelebbről figyelték a hadműveleteket. Útközet közben egy francia földerítő repülőgépet a rifkabilok erősen ágyuztak és *a francia pilótát a kormánykerék mellett egy gránátszilánk megölte.* A megfigyelő nem vesztette el lélekjelenlétét, kezébe vette a kormányt és a repülőgépet sértetlenül vitte Ain Aisába.

A spanyol csapatok nyolc óráig tartó heves küzdelem után, amelyben a szárazföldi, tengeri és légi haderők együttesen müködtek, *foglalták el a Taranara-Buybar-Las Palomas hegyláncolatot s ezzel az Isüt-folyó két partján is uralkodnak, ahonnan kedvező hadműveleti terep kinálkozik a további előnyomulásra Aidjir ellen.* Az előnyomulás nagyon nehéz a kedvezőtlen terepviszonyok miatt, de a harcok már nem olyan elkeseredettek és véresek, mint Alhucemas körül, ami arra mutat, hogy a rifkabilok ellenállása gyöngül. A spanyolok részén tíz ember lett harcképtelen.

Francia hadihajók, köztük a Metz cirkáló, amelyen spanyol tábornokok vannak, ágyutüz alá vették az egész partvidéket és különösen Afrut, ahol a rifkabilok támadásra gyülekeztek. Egyidejüleg *a francia zóna keleti részén megkezdődött Pétain tábornagy offenzivája és ezzel megindult a szárazföldön a francia-spanyol egyesitett támadás.* A legközelebbi cél Aidjir, hogy az egész területet Meliláig meghódoltassák a spanyolok. A direktórium *ujabban tíz millió pezetát szavazott meg* a marokkói hadjárat költségeire.

Caillaux

teljes sikert aratott Washingtonban

Létrejött a megállapodás a francia adósságok törlesztésében

Párisból jelentik: A *Matin* és a *Petit Parisien* azt a hirt közli, hogy a franca-amerikai adósságtárgyalások *eredménnyel végződtek Washingtonban.*

A Matin azt jelenti, hogy az amerikai és a francia delegáció között *a részletekre nézve is megtörtént a megállapodás,* miután a washingtoni kormány engedett merevségéből és *elfogadta a szerződésnek a revizióra vonatkozó függelékét,* amely ugy szól, hogy ha Franciaország előre nem látott és olyan okok miatt, a melyekben nem hibás, az évek folyamán nem lenne képes fizetési kötelezettségeinek eleget tenni, akkor *előáll a revizió szüksége és ujból meg kell vizsgálni, hogy milyen mértékig terjed fizetőképessége.*

A két bizottság tegnap délutáni ülésén *az évi törlesztési összegek tekintetében is sikerült megegyezni,* még pedig olyan alapon, hogy Franciaország az első öt éven át évente 40, a következő hét évben évi 60 és 50 éven keresztül 100 millió dollárt fizet.

Támadják Apponyit a prágai parlamentben

Külpolitikai vita a költségvetés tárgyalásánál

Prágából jelentik: A képviselőház csütörtöki ülésén kezdték meg a jövőévi költségvetés tárgyalását. Az ülés elején az előadó előterjesztését *óriási lárma és zajongás közöt fogadták.*

A szónokok közül *Hnidek* cseh agrárius képviselő a külügyi tárca költségvetésének birálatánál szóvá tette a köztársaságnak a külföldi államokhoz való viszonyát és itt a többi között ezeket mondotta:

— Magyarországgal való viszonyunkat erősen befolyásolták a legutóbbi genfi ülésen történtek. *Lehetetlen, hogy éppen az az Apponyi Albert gróf álljon fel mint a nemzeti kisebbségek protektora, aki egykor maga volt a legnagyobb magyarositó.* Határozottan ki kell jelentenem, hogy a csehek megelégelték az örökös magyar siránkozást a nemzetközi fórumok előtt. Apponyi a megérdemelt megleckéztetésben részesült a népszövetségi tanácsban az angoloktól, mert a világ nem hagyja magát a végletekig félrevezettetni. Csehszlovákia többet tett a kisebbségekért, mint Magyarország vagy Németország. A jövő parlamentet illetően kijelentette, hogy ezután is meg kell lennie a koalíciós többségnek, mert különben Mussolini-korszak jön, vagy ha nem, akkor esetleg Lenin-korszak. A három közül a legjobb az első.

A következő szónok *Hlinka* András volt. Beszámolót követelt *Benes* külügyminisztertől, akit azzal vádolt, hogy mindig a szomszédba nézeget ahelyett, hogy a nemzetközi paktumokkal törődne. Felemlitette azokat a hireket, hogy *Románia engedményeket hajlandó adni Magyarországnak.* Ennek a kérdésnek a megvilágitását kivánta. Kijelentette, hogy *a szlovák néppárt sohasem adta fel autonóm programját.* Ezt követelték a forradalmi nemzetgyülésen és megmaradnak mellette a jövőben is. Az amerikai tótok segitségével rá akarják venni Masarykot, hogy a pittsburgi szerződés feltételeit betartsa és adja meg az autonómiát Szlovenszkónak.

CIRKUSZ

•■•

A sziámi nyelvek

Elszörnyedve olvastam a hirt, hogy Splitben egy szegény iparos családnak kétnyelvü kislánya született. Kétfejü, kétnemü gyermekről már hallottam, de ezek közül egyik sem volt olyan végzetes, mint a *kétnyelvü* nő. A természet ismét brillirozott. Ez a kislány, ha majd felnő, iszonyu csudákra lesz képes. Ha közigazgatási pályára lép, mondjuk a postánál, utolérhetetlen lesz a bélyegragasztásban. Meg a csókolózásban. Viszont monológra nem használható. Ő mindig csak *többes számban* beszél. Rá nem alkalmazható ez a jelszó: nyelvel. Önagysága *nyelvekel.* A legsötétebb jövő csak a férfire várakozik, akihez majd a kétnyelvü nő férjhez megy. Minden részvétem az övé.

Alanti izgalmas családi trilógia az ifju pár mézesheteiben játszódik le.

A FÉRJ: De édesem...

AZ 1. SZÁMU NYELV: Ne tagadd nyomorult, nekem akarsz hazudni? mindent tudok! azzal a hitvány Pecáknéval szürted össze a levet, mig én....

A FÉRJ (közbe akar szólni, de ebben a pillanatban megszólal az asszony 2. számu nyelve).

A 2. SZÁMU NYELV: Hiába dumálsz Adolphó, nekem esküdözhetsz, megcsaltál aljas, de ne hidd, hogy ilyen könnyen szabadulsz tőlem....

A FÉRJ (kétségbeesetten integet, a szája mozog, de nem hallani. Ettől kezdve csak egészen másodrangu szerepe van, mint a némajátékosoknak).

AZ 1. SZÁMU NYELV: Az egész város röhög rajtam, ujjal mutogatnak rám az emberek, de te benned nincs egy szikrányi szemérem se *(a férj felnyujtja a jobbkeze két ujját, mint a kisgyerekek az iskolában, mikor kikéretőznek)* csak tagadd, csak próbáld elhazudni, ott a kiskertben is csókolóztatok, egészen belebujtál, hogy alig látszott ki belőled valami, *(a férj felall egy székre, szócsővet formál a két kezéből és ordit valamit)* ugy-e nincs egy szavad se? Na hires, most igazold magad! Követelem, hogy magyarázd meg a dolgot!

A FÉRJ (kinyitja a száját).

A 2. SZÁMU NYELV: (felváltja az 1. számut). Mért nem beszélsz? Mert bünös vagy! A lelkiösmeret furdal, de nem, mert neked lelked sincs, mind betyárok vagytok ti férfiak, de ne félj, megcsallak én is, ugy megcsallak, mint a pinty, majd bolond leszek *(a férj előránt a revolverét és a plafonba lő)* hü hitvesként strázsálni nászi ágyunkat, mig te arra a nőszemélyre pazarolod, ah! *(szivszorulása támad és megtántorodik).*

A FÉRJ (kihasználja a pillanatnyi üzemzavart és pátosszal igy szól): Á...

1. / 2. } *számu nyelvek egyszerre* { De a / Édes

szentségit engem nem fogsz tovább az kis uram, ugy-e nem fogunk többet vegyes orromnál fogva vezetni, te piszok, asszékedni? Ugy-e nem is igaz az egész, faltbetyár, azt hiszed és olyan mafla vagyok, olyan cimeres tehén, akit csak az a gonosz Vadászné találta ki az egészet, az pikkel rám még menyasszony ugy ide-oda lehet tenni! Nem szabadulsz tőlem olcsón, itt maradok melletted, az korom óta, mert nem öt vetted el! Kicsi férjem, Adolphokám, olyan gyöngyélcén életemet már ugyis megmérgezted! No, mért állsz itt olyan begyulladtan? tünk lesz ezentul, hogy csak no! Mint két galamb, csak a szerelemnek élünk és Mért nem szólsz? Mi a mentséged? Bicsak a halál fog elválasztani bennünket, tang gazember, ugy-e lapitsz most! ásó-kapa, de a tulvilágon ismét egyesülünk!

(Rárohan, leteperi és markolatig döfi térje szügyébe a nyelveit.)

(t. i.)

Nyolc évi fogházra itélték a burgszinházi merénylőt

A vádlott kórházi vaságyon feküdt a tárgyaló teremben

Bécsből jelentik: Késő estig tartott szerdán a tárgyalás, ugy, hogy csütörtök reggel *Mencia Carniciu,* mikor börtönőrei a terembe hozták, teljesen ki volt merülve. Védői megkérték a biróság elnökét, hogy a kipárnázott karosszék helyett *engedjen a tárgyalóterembe hozni egy kórházi ágyat.* Az elnök erre engedélyt adott, *az egyszerü vaságyat elhelyezték az elnöki emelvény előtt és ráfektették a gyilkos asszonyt.*

Csütörtökön is temérdek kiváncsi ostromolta az országos törvényszék palotájának kapuját, de csak kevés embert bocsátottak be, azokat is csak ugy, hogy előbb, miután alaposan átkutatták zsebeiket, nincs-e valakinél fegyver vagy bomba.

Az első tanu csütörtökön *Bumbarov Boris.* Őt is meghivta Mencia Carniciu a Burgszinház Peer Gynt előadására, de nem a merénylőnő páholyában ült, hanem egy szemközt lévő páholyban. Ez a tanu elmondta, hogy a vádlott nő atyjának caribrodi pénzváltóüzletében foglalatoskodott és segitett neki valutaüzletek lebonyolitásánál és valutacsempészésnél. Egy nappal a burgszinházi végzetes előadás előtt, meglátogatta Mencia Carniciut, aki akkor betegen feküdt. Panicáné, aki ápolta, *negyven fokos lázat észlelt rajta* és a meggyilkolt áldozat felesége még megkérte a szállásadónőt, hogy gondosan őrködjék a betegágy mellett. Jó szivvel volt iránta, holott gyanakodott és férjének életét féltette tőle.

Az elnök kérdésére azt válaszolta a tanu, hogy a szerencstlen végü *Panica Tódor semmiféle kapcsolatban nem állott a Sztambuliiszky-kormánnyal.* Bumbarov, aki a bolgár vasuti minisztériumban titkár volt, ezután *azzal vádolta a Cankov-kormányt, hogy minden macedón emigránsban elvetemült banditát lát.*

A bizonyitási eljárás befejezése után az esküdtek 8 szavazattal 4 ellenében bünösnek mondták ki a vádlottat. A biróság Mencia Carnicut nyolc évi fogházra itélte.

Radicsot

már hatodik gimnazista korában lefogta és elmegyógyintézetbe zárta a zagrebi rendőrség

Az ifjuság küzdelmei — Kalandozások és utazások — Tüntetés Khuen-Héderváry ellen — Az első börtönbüntetés A magyar zászló elégetése

Radics István önéletrajza

Az iskolából a büntetés után nem zártak ki, mert osztályfőnökom dr. *Arnold* György (jelenleg nyug. egyetemi tanár, neves horvát költő *Szerk.)* azt tanácsolta, lépjek ki önként s megkapom a bizonyitványomat.

Ezt meg is tettem és elhatároztam, hogy elmegyek — persze gyalog — *Strossmayer* püspökhöz Djakovora és ajánlólevelet kérek tőle Oroszországba. Strossmayer nagyon szivélyesen fogadott és kijelentette, hogy ajánlólevele csak ártana nekem Oroszországban. Adott azonban *Mihály* beogradi szerb metropolitához egy levelet, aki éppen akkor tért vissza kievi számüzetésből. Mihály metropolita is ajánlólevelet adott *Rahmanjinov* kievi egyetemi tanárhoz, az ottani szláv jótékonyegylet elnökéhez. Tiz dinárt is adott — mint ő mondta szegénységéből — és élesen *elitélte előttem a horvátországi szerbek és különösen a horvátországi pravoszláv papság magyarbarátságát.* Teljes két órán át beszélgettünk politikáról.

Kievben jól megtanultam oroszul, mikor azonban visszatértem Zagrebba, és folytattam a hetedik gimnáziumot, a rendőrség mint állitólagos orosz kémet felügyelet alá helyezett. Én még a hatodik osztályban tiz társammal olvasókört alapitottam. Ott gyültünk össze csütörtökön és vasárnap és előkészitettük a gyengébb tanulókat az egyes tantárgyakból. Az igazgatóságnak ez gyanusnak tünt fel, attól tartott, hogy mi ott politizálunk. *Diokovics* igazgató *ezért egy napon az osztályban ugy szólitott meg:* »Mivel ez az osztály állandóan valami titkos összejöveteleket tart, megparancsolom hagyja el rögtön ezt az intézetet, aki akarja, követheti. Én azonban társaimhoz fordultam és azt mondtam: »Lesz még alkalmatok az életben engem követni, egyelőre elég, ha én magam megyek«.

Néhány napra rá *a rendőrség éjnek idején letartóztatott és az Irgalmasok Kórházának elmebeteg-osztályába vitt* megfigyelés végett. Néhány jóakaróm befolyására nyolc nap mulva kiengedtek a kórházból, de a rendőrség ekkor eltoloncolt szülőfalumba.

Az első politikai iskolám

Közel egy évig otthon maradtam. *Parasztmunkát végeztem,* csak parasztokkal érintkeztem s ők már — inkább viccből — menyasszonyt is találtak részemre. Én azonban emellett szorgalmasan készültem az érettségire és 1890. őszén jóakaróim befolyása révén azt az igéretet kaptam a zagrebi rendőrségtől, hogy Zagrebban készüljek az érettségire. Dr. *Hondl* Stanko jelenlegi egyetemi tanár egy petrinjska-utcai padlásszobában fizikát és matematikát magyarázott órákon keresztül dr. *Maurovics* Ivan jelenlegi egyetemi tanárral pedig Horatiust és Sophoklest olvastam, mert magántanulókkal szemben szigoruak voltak a vizsgán. 1891-ben tettem le az érettségit a rakovaci reálgimnáziumban s rögtön utána a Likán keresztül elindultam Dalmáciába, amelyet bejártam Obrovactól Metkovicsig. *Metkovicsban azonban néhány ottani szerb feljelentett, hogy horvát propagandát üzök.* A rendőrség elfogott és kiutasitott. Rendőri fedezet mellett hajón Fiumába szállitottak. Innen bejártam az egész horvát tengerpartot és tele uj erős benyomásokkal beiratkoztam a zagrebi egyetemre.

Most már végleg elhatároztam, hogy készülni fogok a politikai szereplésre s ezért megtekintek néhány akkori vezető politikust dr. *Racskit,* dr. *Szmicsiklast,* dr. *Bresztyenszkit,* dr. *Bosnjakot* és dr. *Amrust engedjék meg, hogy hetenként egyszer hozzájuk jöjjek ebédre,* hogy egy kanál leves mellett tőlük halljak valamit a közügyekről.

A beszélgetésekből, különösen dr. Racski révén oly sok fontos dolgot tudtam meg a horvát-szerb kiegyezés történetéről, a Pesthez és Bécshez való viszonyukról, hogy másnap az egyetemen megbeszélést tartottam, melyen elmondottam a hallottakat. Ilyformán az egyetemi ifjuság legnagyobb része komoly politikai információkhoz jutott. Első egyetemi szünidőmet Délnémetország tanulmányozására forditottam.

Első politikai perem és első börtönbüntetésem

1893. julius 23-án *Kovácsevics* Ivica társammal (volt erdészetügyi miniszter az első Protics-kabinetben, jelenleg zagrebi ügyvéd) Sisakra küldött ki az egyetemi ifjuság, hogy résztvegyek Bahacs Tamás bánnak a törökök fölött aratott győzelmének 300-ik évfordulóján. Megbeszéltük előzőleg, hogy semmiféle felköszöntőket nem tartunk. *Fabac,* az akkori magyarpárti polgármester azonban megszegte ezt a megállapodást és felköszöntötte gróf Khuen-Héderváry akkori bánt. Én ez ellen hevesen tiltakoztam és azt mondtam: »Mi itt egy horvát bán győzelmének 300-ik évfordulóját ünnepeljük, nem pedig *egy magyar huszárnak basáskodását.* sajátmagát nevezte igy a száborban és azt mondta, hogy büszke e névre.

E nyilatkozatom miatt 1893. őszén Petrinján négy havi szigoru fogságra itéltek. Nem felebbeztem, hanem rögtön megkezdtem büntetésem kitöltését.

Az arany Prágától a magyar zászló felgyujtásáig

Prágában a »Szlávia« akadémikus egyesületben több sikeres horvát és orosz nyelvtanfolyamot tartottam s itt *barátkoztam össze a mai Csehszlovákia összes nevezetes vezető férfiaival.* Különösen szoros barátság fűzött dr. *Rasin*-hoz, a később meggyilkolt pénzügyminiszterhez. A szünidők alatt nem mentem haza, hanem Csehországban töltöttem ismerősöknél. 1894. végén egy kiránduláson *megismerkedtem mostani feleségemmel, aki akkor vizsgázott a tanitónő-képezdében.*

1895. október 16-án égették el Zagrebban ugyszólván I. Ferenc József szemeláttára a magyar zászlót. Mig a többiek kiosztott feladataikat végezték, én dr. *Jovanovics* rendőrigazgatót tartóztattam fel, akinek magyarázgattam, hogy a magyar zászlónak jogilag nincs helye horvát területen s hogy *mi a magyar zászlót azért égettük el, hogy tüntessünk a magyar szupremácia ellen, nem pedig, hogy megsértsük a magyar népet.* Mig én a rendőrigazgatót igy feltartóztattam, társaim nyugodtan visszatértek az egyetemre, ugy hogy csak *engem tartóztattak le.*

Közben az egyetemi ifjuság gyülésén elhatározta, hogy testületileg jelentkezik a rendőrségen, mint büntársam. A rendőrség azonban szinte erőszakkal kergette el az akadémikusokat a rendőrségről. Az ottmaradottakat megkérdezték: Lelkesedésből vagy meggyőződésből vett e részt a zászló elégetésénél? Aki azt mondta »lelkesedésből«, azt egyszerüen kidobták, aki azt mondta: »meggyőződésből«, azt, — mintegy ötvenet — bezárták. A magyar kormány pedig világgá kürtölte, hogy csak huszonhárman vettek részt az elégetésben, az egyetemi ifjuság többi része elitéli a tettet. Ferenc József is Zagreb városhoz intézett köszönőlevelében büntetendőnek nevezte a cselekményt s ezért azt jóvolták, hogy éveket töltünk majd Lepoglaván és Mitrovicán. Ennek dacára azonban csak 2—6 havi elzárást kaptunk *a világtörténelembe pedig belekerült egy jegyzet, hogy Horvátország Magyarországgal szembeni közjogi helyzetével oly elégedetlen,* hogy az egyetemi ifjuság magának az uralkodónak a jelenlétében adott kifejezést elégedetlenségének.

1895. november 15-én hirdették ki előttünk az itéletet. Mindnyájan rögtön megkezdtük a büntetés kitöltését s karácsony előtti éjjel elszállitottak bennünket a bjelovari törvényszékre, mert honesta«) találtak számunkra. Én tárott kényelmesebb zárkákat (»eustodia tartottam, mert megállapodtunk, hogy mindnyájan Prágába megyünk az egyetemre. Emiatt engem külön választottak s bezártak közönséges bünözők közé.

„A szerb-horvát megegyezés nagyhatalmat csinált a kisantantból“

Radics ugy érezte magát Genfben, mint hal a vizben

A parasztvezér a Népszövetségről, a pacifizmusról, a leszerelésről és az ország uj rezsimjének külpolitikai jelentőségéről

Radics István nyilatkozata a Bácsmegyei Naplónak

Zagrebből jelentik: A horvát parasztpárt elnöke, Radics István, pénteken délután fogadta a *Bácsmegyei Napló* tudósitóját, aki előtt genfi szerepléséről és benyomásairól nyilatkozott:

— Mint minden nagy dolgot — mondotta — a Népszövetséget is csak közelről lehet megismerni és csak közvetlen benyomások után lehet megitélni azt a nagy haladást, amit vezetése alatt Európa megtett. Az első benyomás a következő: itt van valamennyi nagy kulturnép és ami a legfontosabb, teljesen demokratikusan lépnek föl. A kis népek még nem találták föl magukat egészen a Népszövetségben. Az apparatust Anglia és Franciaország vezeti és ez szerencse mindnyájunkra. A kisantant csak az utóbbi időben tudott erejéhez méltó szerephez jutni, aminek az volt az oka, hogy eddig nem hittek békekészségében. *A radikálisokkal való megegyezésünk azonban nagyhatalmat csinált a kisantantból és most már békeszeretetünket is elismerik.* A kisantant három külügyminisztere: *Duca, Benes* és *Nincsics* igazán kiváló triumvirátus, akik nagyszerüen egészitik ki egymást. *Benes* a szorgos méh, *Duca* a grand Pioneur, *Nincsics pedig kumtator, de jó értelemben.* Az ő jelszava: nem szabad tul gyorsan nekimenni a dolgoknak. Benes bent van a népszövetségi tanácsban, Duca alelnök és Nincsics a harmadik bizottság elnöke. Lengyelországgal olyan intim lett a viszony, hogy a végén ugy látszott, hogy Lengyelország is tagja a kisantantnak.

— Érdekes képet nyer a Népszövetség — folytatta nyilatkozatát Radics — Németország belépésével. Hogy mi lesz? — azt hiszem ugyanaz, mint a mi belpolitikánkban. Németország be fogja látni, hogy Genfben nem folytathat olyan politikát, mint Berlinben. A Népszövetség zenekar, *melyben nem szabad hamisan játszani.*

A munkáskérdés megoldása

Radics ezután a genfi munkaügyi hivatal müködéséről beszélt és többek közt a következőket mondotta:

— Nagy hiba volna, ha a munkaügyi hivatal javaslatait ezentul is mellőznök, ugy mint ahogy eddig tettük. Én hangoztattam Genfben is, hogy *egy agrárállam, mint mi, minden veszély nélkül a legliberálisabban oldhatja meg a munkáskérdést.* Nekünk nem kell félnünk e tekintetben, mint az ipari államoknak. Nekünk nem az a célunk, hogy munkásokat toborozzunk, mert hiszen sem a radikálisok, sem pedig mi nem munkásszavazatoknak köszönhetjük uralmunkat. Bennünket csak a szociális igazság vezet.

A szerb—horvát megegyezés nemzetközi sikere

— *Dandurand,* a Népszövetség közgyülésének elnöke — folytatta Radics — megigérte, hogy meglátogatja az S. H. S királyságot és tanulmányozni fogja demokratikus intézményeinket. Paul *Boncourt* is gratulált a szerb-horvát megegyezéshez és kijelentette, hogy *ez volt az egyetlen helyes megoldás.* Ha a mai francia kormánynak — mondotta nekem Boncourt — olyan erős többsége lenne, mint nekünk, akkor valóban vezetné egész Európát. Boncourt kijelentette, hogy tanulmányozni fogják a mi módszerünket és ők is *jobban fognak foglalkozni a parasztsággal.* Egyébként mindenki, aki gratulált a megegyezéshez, azt kérdezte tőlem, hogy az tartós lesz-e? Természetesen *tartós lesz* — feleltem — hiszen csak mi ronthatnók el, ez a szándék pedig távol áll tőlünk.

A leszerelés megvalósitása az SHS királyságban

Radics István ezután *a leszerelés kérdéséről* beszélt.

— *A Népszövetség ülésén olyan pacifista hangulat uralkodott,* hogy én, mint régi pacifista, ugy éreztem ott magamat, mint hal a vizben. A Népszövetség arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a döntőbiróság szükséges garanciái csak a leszerelésben van.* Itt is pozitív sikerünk volt, mert hiszen a horvátokról köztudomásu, hogy pacifisták. Ez is egyik oka annak, hogy megegyeztünk a szerbekkel. E megegyezésnek egyik következménye a következő is. Mondjuk most kétszázezer főnyi hadseregünk van. Mi keresztül fogjuk vinni, hogy *ezt a létszámot tiz, husz, vagy ötvenezerrel leszállitjuk, anélkül, hogy kardeznők, hogy más állam is igy cselekedett-e.* Ezzel néhány milliárdot meg fogunk takaritani és a termelésben is nyerünk, mert több munkásunk lesz. Igy tehát néhány milliárdot megtakaritunk, néhányat pedig még keresünk is. Addig azonban, amig ezt keresztülvisszük, *tökéletesebb technikai felszerelést fogunk adni hadseregünknek. Mi demilitarizálni fogjuk magunkat, de erősebbek leszünk, mintha nagy állandó hadsereget tartanánk fenn.* Én ezt nyiltan kijelentettem Genfben is, mert *a nagy hadseregeket mindig csak belső okokból tartják fenn, hogy a hatalmon levők ezzel megőrizzék uralmukat.* Igy van ez ma Szovjetoroszországban is.

Lecke Amerikának

Radics ezután elmondotta, hogy milyen érdekes beszélgetést folytatott *Zimmern* amerikai professzorral, a Rockefeller-intézet igazgatójával, aki szintén részt vett a Népszövetség ülésén.

— Megkérdeztem tőle — mondotta Radics — vajjon ő az uj, vagy a régi iskola hive? A professzor nagyon csodálkozott, nem tudott válaszolni, mire megmagyaráztam neki: *az öreg professzorok sokat tudtak, de keveset értettek, a fiatalok keveset tudnak, de sokat értenek.* Önök amerikaiak olyanok, mint a kisgyermekek, nem akarnak Európával játszani. Megcsinálták a Népszövetséget és most nem mennek bele. Önök demokraták és a béke hivei és hisztérikusan félnek a kommunizmustól. A paraszt nép is békeszerető, tudja, hogy a háboruban csak veszithet. Az önök állama demokrata és kapitalista, ez pedig *antinomia.* Az amerikaiak azt hiszik, hogy jól végzik a maguk dolgát, de én azt hiszem, hogy ebben nincs igazuk. Az amerikaiaknak fontos problémákat kellene megoldaniok, amit azonban csak a Népszövetség utján végezhetnek el. A professzor szavaimra azzal a kérdéssel felelt, hogy nem mennék-e ki Amerikába és mindezeket nem mondanám-e el Amerika politikusainak. Megjegyezte, hogy az ő államférfiaikat csak nagy pénzzel és nagy ideával lehet valaminek megnyerni.

Nincsics — pacifista

Először történt — folytatta Radics — hogy a horvát nép szerephez jutott a nemzetek társaságában. Azt kérdezték tőlem, hogy lehetne nálunk a Népszövetség mellett agitálni. Azt válaszoltam: nálunk minden ember tudja, mi a Népszövetség. *Meg fogják látni, hogy fognak kapni a horvátok azon a cikken, amit Genfről és a Népszövetségről irok.* A mi népünknek az a fő: *lesz-e béke?* Meggyőződtem róla, hogy *Nincsics* is valóban pacifista, sokkal szolidabb, mint neki gondoltam. Neki nincs semmi extravaganciája, ő megállapodott ember. Azt hiszem, hogy *Marinkovics* Voja nem volna ilyen jó külügyminiszter.

„Azt irták rólam, hogy bolond vagyok“

— Észrevettem — mondotta — ezután Radics — hogy bizonyos emberek várták, hogy Genfben tudja isten mit fogok csinálni! Mert tudják ők, hogy ha *valamit megfogok, azt két kézzel fogom meg.* A dolog különben, amiről a lapok megemlékeztek, igy történt: Ifkovics dr. delegációnk titkára azt mondta egyszer nekem, hogy Ribniker, a *Politika* Genfben tartózkodó szerkesztője azt mondta neki, hogy nekem kész beszédem volt a plénumhoz, de *Nincsics nem engedte meg, hogy beszéljek.* Ribnikert erre szembesitettem Ifkovicsal, aki azt válaszolta, hogy nem akar tanu lenni ebben az ügyben. Mikor ezt Nincsicsnek megemlitettem, *meg akarta cáfolni a hiresztelést, de én meg nem engedtem ezt.*

— Egy ujságiró — folytatta nyilatkozatát Radics István — azt irta rólam, hogy *én bolond vagyok és a bolondságoknak is van határa.* Bolondok az emberek, ha hallgatnak és még bolondabbak, ha beszélnek. Én nem mondom, hogy mindig okos voltam, de az ujságiró előtt hangsulyoztam, hogy nekünk *kis népeknek nem szabad Hamupipőkének lenni.* Ez az ujságiró azonban nem értett meg engem és ezzel bebizonyitotta, hogy *nála nincs határa a bolondságnak.*

Incidens a genfi pravoszláv templomban

— Azt hiszem — folytatta tovább Radics — hogy volt körülöttem egy ember, akinek az volt a feladata, hogy cselt vessen és minden lépésemet ügyelje. A genfi pravoszláv templomban a trónörökös születésnapja alkalmából hálaadó istentisztelet volt, melyen én is résztvettem. Az orosz pap, aki a misét celebrálta, csak *a szerb királyról és Szerbiáról emlékezett meg beszédében.* Mikor kimentünk a templomból rögtön megrohantak az ujságirók és megkérdezték, mit szólok az orosz pap beszédéhez. Azt feleltem: a pap imádkozott az istentiszteleten a trónörökösért, a királyfi egészségét azonban az ima nélkül is megőrzi nekünk az isten. Nincsics mikor megtudta, hogy miről van szó, intézkedni akart, de az incidens enélkül is elsimult: a pap később maga kért tőlem bocsánatot.

Végül kijelentette Radics, hogy *a megegyezés politikáját tovább folytatják és abban semmiféle zavaró incidens nem merült fel.* Hogy mikor megy Beogradba, azt még nem tudja, egyelőre mindenesetre bevárja Zagrebben *Radics* Pavle megérkezését, aki referálni fog neki a belpolitikai helyzetről.

Reinitz Jakab a nagyváradi itélőtábla előtt

A hétszeres rablógyilkosság miatt letartóztatott vádlott továbbra is ártatlanságát hangoztatja — Uj bizonyitékok szólnak Reinitz bünössége mellett

Nagyváradról jelentik: A nagyváradi itélőtábla szerdán kezdte meg a hétszeres rablógyilkossággal vádolt *Reinitz* Jakab egyik bünpörének felebbviteli tárgyalását. Ezuttal Grosz Herman nagykárolyi szálloda-tulajdonos meggyilkolása miatt áll a biróság előtt, amely miatt a törvényszék Reinitzot *életfogytig tartó kényszermunkára itélte.*

A táblai tárgyaláson Reinitz *állhatatosan tagadta* a gyilkosságot, amivel vádolják.

— 1923 szeptember 10-én. — mondta az elnök — amikor a rendőrségen először kihallgatták, *letagadta, hogy Grosszal együtt utazott.*

— Azt hittem, — válaszolt a vádlott — hogy Groszt csempészés miatt fogták el valahol. Féltem, hogy engem is belekevernek.

— De később is tagadta.

— Még nem volt tudomásom eltünéséről.

— Hogyan lehet, hogy elutazott Grosszal, anélkül, hogy tudta volna, miről van szó. Ilyent nem tesznek üzletemberek.

— Grosz csak azt mondta, hogy prima üzletet csinálunk s a vonaton megmondja a többit. A vonaton tényleg közölte, hogy aranyat vesz és átcsempészi Magyarországra.

— Hogy lehet, hogy Grosz nem vitt semmit sem az utra, jóllehet előre tudták, hogy sokáig távol lesznek?

— Nagyságos Elnök Ur. — mondja siró hangon Reinitz — ez tisztázza az egész ügyet és ez bizonyitja ártatlanságomat. Ha én ajánlottam volna ezt az üzletet, akkor Grosz felkészült volna.

Elnök: Hogy lehet az, hogy két olyan intelligens ember, mint maguk, elindulnak az erdőbe pénzzel? *És miért mutatta be magát Grosszal ugy, hogy Grünberger Nánásról? Miért nem mondta meg a nevét?*

— Méltóságos Elnök Ur, *ha én azt mondom, hogy Reinitz vagyok Szatmárról, rögtön gyanut keltek.*

Azután elmesélte Reinitz, hogy Nagybányán az István-szállóban szállottak meg, ahol Grosz elvált tőle. Előbb azonban huszonkétezerötszáz lejt adott át neki.

— Ennyi pénzt átadott Grosznak és mégis eszközölt később fizetéseket? Kaufmann azt mondja, hogy maga szegény ember, *honnan volt annyi pénze?*

— Dollárokat adtam el.

— *Erről eddig nem tett említést.*

Reinitz bizonygatja, hogy első vallomásában *csakugyan tett erről említést.*

— Azt mondta az utolsó tárgyaláson, — mondja az elnök, — hogy Grosz 7-én Kolozsváron volt. Hol volt addig?

— Ezt kérdeztem én is az ügyész urtól, amikor azt állitotta, hogy 8-án végeztem Grosszal.

Elnök: Azzal gyanusitják, hogy a *Grosz utolsó levelét maga irta.*

Reinitz: Ez hazugság! A stilus is igazolja, hogy nem én irtam.

Elnök: Miért tagadta, hogy Groszt ismeri?

Reinitz: Nem tagadtam le és nem is tagadhattam. *Groszné minden szava hazugság.*

Az elnök szünetet rendel el s a biróság visszavonul.

Szünet után *Reinitz többi bünére kerül a sor.* A kassai rendőrség legutóbb kihallgatott egy *Damjanovics* nevü embert, aki *azt vallotta, hogy Reinitzal együtt 3 ismeretlen zsidót gyilkolt meg. Damjanovicsot szembesitették Reinitzal és ráismert benne a büntársára.*

A védők ellenezték ennek a jegyzőkönyvnek a felolvasását, azonban a tanács elrendelte, hogy felolvassák a Damjanovics vallomását, mert az az itt emelt vád tekintetében is bizonyitható.

A referens biró felolvasta a vallomást, amely szerint *1922-ben a Bankó-erdőben Reinitzal együtt megölt két ismeretlen zsidót és 1921 tavaszán a Bankó-hegyen egy ismeretlen embert, akiről az a gyanu, hogy Leichter Salamon szabó volt.*

Reinitz minderről azt vallja, hogy koholmány.

A tárgyalás folytatását csütörtökre halasztották.

BY-OXYNE FOGKREM
Kapható
„SOA“ DROGERIÁBAN NOVISAD

Ki felelős

a noviszadi városi pénzek elhelyezéséért?

Lákics János helyettespolgármester nyilatkozata

A *Bácsmegyei Napló* beszámolt annak idején arról a feltünéstkeltő közgyülési határozatról, amely fegyelmi eljárást rendelt el *dr. Stefanovics* Zsárkó ny. polgármester, *Bosnyákovics* István ny. városi főszámvevő és *Peitz* József ny. városi főpénztáros ellen, mert a közgyülési határozat szerint annak idején, amikor a város nagyobb betétet helyezett el a novisadi *Zadruzsna Bankánál*, a város vezetősége elmulasztotta a pénz elhelyezésekor azt *a jótállási nyilatkozatot* megszerezni, amelyet a város kiszélesitett tanácsa közgyülési határozatában feltételként kötött ki. Mint ismeretes, a *Zadruzsna Banka* anyagi nehézségekbe jutott és beszüntette fizetését.

Amikor a közgyülési határozat ismertté vált, dr. *Stefanovics* Zsárkó ny. polgármester a *Bácsmegyei Napló* munkatársa előtt kijelentette, hogy akkor Novisadtól távol volt és a közgyülési határozatot *Lakics* János helyettes polgármester foganatositotta.

Megkérdeztük most *Lakics* János helyettes polgármestert, aki szerdán jött meg négyhetes szabadságáról, hogy mi az álláspontja a távollétében hozott határozatról, a helyettes polgármester ezeket mondotta:

— Nincs semmi mondanivalóm. A városi tanács *szabályszerüen* megszövegezte a közgyülési határozatot és abban bentfoglaltatott a biztositékra vonatkozó záradék is. Ha hiba történt, az csak a számvevőségnél történhetett, amelyért sem a tanács, sem én nem felelek!

Ezekután nyilt kérdés marad: történt-e mulasztás és ha igen: ki felelős érte?

Vaggonfosztogatással vádolt éjjeli őr

A volt kiszácsi jegyző pálinkafőzési engedélyei — Eladott kukorica, ami nincs — Tárgyalások a novisadi felebbviteli biróságon

Rajcsányi Antal szuboticai éjjeli őr a vasut közelében levő egyik ipartelepen teljesitett szolgálatot. Ezévi január 26-án éjjeli ellenőrző utján egész közel ment a sinekhez, ahol egy elárvult vagon állott, amely tele volt áruval és amelynek ajtajáról hiányzott a plomba. Rajcsányit abban a pillanatban fogták el, mikor a sinek mellett állt és mert az volt a gyanu, hogy Rajcsányi a vagont meg akarta dézsmálni, *lopás kisérlete* miatt került a vádlottak padjára. Minthogy azonban semmit sem lehetett rábizonyitani, a szuboticai törvényszék május 5-én *felmentette*. A szuboticai ügyészség felebbezése folytán csütörtökön tárgyalta az ügyet a noviszadi felebbviteli biróság, amely *helybenhagyta a felmentő itéletet*. Az itélet *jogerőssé* vált.

*

Kiss-Adamov György gyurgyevói földmüves 1923 április 10-én a vonaton találkozott *Kuzmanovics* Milán sajkásszentiváni kereskedővel és annak 24.500 dinárért eladott egy vagon olyan kukoricát, ami neki nem is volt meg és amit le nem szállitott. A noviszadi törvényszék ezévi április 11-én csalás miatt két évi fegyházra itélte Kiss-Adamovot. Az itéletet az elitélt és az ügyész is megfelebbezte és csütörtökön tárgyalta a felebbezést a noviszadi felebbviteli biróság, amely Kiss-Adamov büntetését *egy évi börtönre és 20.000 dinárra szállitotta le*. Az ügyész és az elitélt semmiségi panaszt jelentettek be.

*

Korinek József kiszácsi volt jegyzőt a noviszadi törvényszék ezévi március 12-én megtartott főtárgyaláson *közokiratHamisitásért* négy évi fegyházra itélte, mert 1923 őszén a jegyző *Kardalics* Misa, *Trand* Péter, *Dijanszki* Jócó és *Tomagyics* Nikola állitólagos dobrovoljácok nevére pálinkafőzési engedélyt adott ki, anélkül, hogy azokért az előirt illetékeket és adókat beszedte volna és a kézbesitő lapokra ráhamisitotta a dobrovoljácok nevét. Korinek az itélet ellen felebbezett és a csütörtöki felebbviteli birósági tárgyaláson visszavonta az elsőfoku biróság előtt tett beismerő vallomását, hogy a kézbesitő lapokra ő irta rá a négy dobrovoljác nevét. A felebbviteli biróságon kihallgatott irásszakértők azonban Korinek irását ismerték fel a kézbesitő lapokon szereplő aláirásokban. A felebbviteli biróság az ügy érdemleges eldöntése előtt még felvilágositást kiván kérni a belügyminisztertől és ezért a tárgyalást elhalasztitta.

Mussolini nem megy Locarnóba

Olaszország elégedetlen a konferencia programjával

Rómából jelentik: Beavatott helyen Olaszországnak a biztonsági konferenciával kapcsolatos álláspontjáról a következőket közlik:

Olaszország csupán presztizsből vesz részt a locarnói konferencián, bár a tárgyalásokon speciális olasz kérdések nem kerülnek szóba, mert a Brenner-kérdést és az osztrák csatlakozás kérdését a konferencia programmjából törölték.

Azt az olasz törekvést, hogy a Brenner-határ ügyét a biztonsági paktummal összekapcsolják, London és Páris hallgatással mellőzte, az a francia törekvés pedig, hogy a csatlakozás napirendre tüzése ellenében *Olaszország is garantálja a keleti határokat, Olaszország ellenállásán hiusult meg.* Olaszországnak ugyanis sem Lengyelország konszolidálása, sem Csehszlovákia megerősödése nem érdeke, miután *ezzel a kisantant erősödnék* — nem is szólva arról, hogy *Csehszlovákia és Jugoszlávia szövetsége is igen kellemetlen Olaszországra nézve.*

Olaszország a kisantant gazdasági megerősödését sem kivánhatja, mert Rómában ugy tudják, hogy *Benesnek* a jugoszláv—csehszlovák vámunióra és ezzel a dunai konföderációra vonatkozó terve még mindig nincs elintézve és állandó veszedelme lehet Olaszország dunai gazdasági érvényesülésének. Ennek tulajdonitják, hogy Mussolini nem megy Locarnoba, legfeljebb csak a szerződés aláirására. Nehogy azonban az legyen a látszat, hogy Olaszország lebecsülné a konferenciát, az olasz diplomáciai kar több kiválóságát küldik ki az értekezletre. A bizottságnak *Grandi* külügyminiszteri államtitkár, *Avezzano* párisi nagykövet és *Della Torretta* márki londoni nagykövet lesznek a tagjai.

Egyesitik a szalonikii jugoszláv és görög zónát

A görög kormány javaslata az ellentétek elsimitására

Polichroniadis az uj beogradi görög követ, — mint már közöltük — hivatalának elfoglalása után hosszasan tanácskozott *Markovics* külügyminiszter-helyettessel és a kormányától nyert felhatalmazás alapján Nincsics külügyminiszternek Beogradba való hazatérése után meg fogja kezdeni a tárgyalásokat az S. H. S. királyság és Görögország közt felmerült ellentétek elsimitására.

Amint most Athénből jelentik, Polichroniadis Görögországból történt eltávozása előtt tárgyalt *Pangalos* miniszterelnökkel és *Rendis* külügyminiszterrel, akik utasitásokkal látták el beogradi tárgyalásait illetően. A görög kormány hir szerint a *szalonikii zóna* ügyében uj javaslatot terjeszt elő a beogradi kormánynak és azt ajánlja, hogy *a szalonikii jugoszláv szabad zónát szüntessék meg, illetve egyesitsék a görög zónával* és a kikötő vezetését *jugoszláv-görög vegyes bizottságra bizzák.* Görög részről rámutatnak arra, hogy a szalonikii görög kikötő tökéletesen ki van épitve és fel van szerelve, ugy, hogy annak igénybevételével az S. H. S. királyság kiviteli és behozatali forgalmát is sokkal könnyebben le lehet bonyolitani. Ez a megoldás görög felfogás szerint megkönnyitené a gyevgyelia—szalonikii vasutvonal vitás ügyének elintézését is.

Bács reneszánsza

Katholikus papnevelő intézet létesült az egykori érseki városban

Bács a hajdan hires érseki város mindig nevezetes állomása volt a katolicizmusnak. Régi vára a kalocsai érsekeknek kedvenc helye volt, ahol patinás papok reverendáját suhogtatta a déli végvár száguldó szele. Megpróbáltatások és viszontagságok nem kimélték meg Bácsot, ahonnan imák szálltak az ég felé harci zajban és békés idők csöndjében egyformán. Bács sok kiváló, kimagasló papot adott a töröktől szorongatott magyar katolicizmusnak épen azokban a válságos időkben, amikor keserves napokat élt át az egyház. Bács nehéz missziót töltött be a századok zimankós során át. Kitartó és szivós vára kifáradt a csaták küzdelmeiben, föladta a harcot és utolsó lehelletig hősies hidegvérrel állott tusa után, bevonult a történelem lapjaira. Bács az 1703. esztendő nyarán megérett a történelmi birálatra. Csuklyás barátok és érseki levéltárosok estek neki az elaggott romoknak és boncolták és faragták és forrásmunkákat préseltek belőle késői klerikusok merengő meditációjához, misék áldozati tömjénjéhez és kolostorok poros toronykönyvtáraihoz. A hatalmas érseki birtokok ott maradtak, az érseki székhely azonban máról-holnapra elárvult, kicsi eseménytelen faluvá devalválódott. Elmaradtak uccáiról az ünneplések, fogadtatások, főpapi pompák és megszüntek az egymást követő diszes infulás misék.

*

Bács az emelkedő évszámokkal egyre vesztett jelentőségéből. Fényes multjának maradványa volt a ferencrendiek ősi zárdája, amely elnéptelenedett celláival a régi dicsőséget, harcot és versengést hirdette. Bácska hagyományokban szegény földjének egyedüli büszkeségén, ahol egykor országgyüléseket tartottak, évszázadokon át csend honolt. A vallásos élet eleven posztját a ferencesek sztrázsálták, akik nevelték, tanitották és istápolták a népet: Bács testvéri egyetértésben élő lakosságát.

Bácsot, amely nevet adott a vármegyének, mindenki halottnak hitte. A katolikus egyház gócpontjának restaurációját egyházi körökben sem remélték. Az idők változásának kellett jönnie, kényszerito körülményeknek, hogy Bács elérkezzen uj röneszánszához.

*

A kalocsai főegyházmegye fölosztásával a déli rész a szuboticai apostoli adminisztratura területéhez esett. Az uj és ideiglenes egyházmegye feje *Budanovics* Lajos apostoli adminisztrátor fölismerte Bács történelmi predesztináltságát és megszületett a bácsi szeminárium, amelyet a nyomasztóan érezhető paphiány átérzése hivott életre. Nemcsak a dicsőséges mult, hanem a csendes tanulásra és elmélyülésre alkalmas bácsi jelen is olyan érv volt, amelynek győzni kellett a szeminárium székhelyének kijelölésénél.

Bácson az árvaházat rendezték be erre a célra, amely kényelmes és megfelelő otthont nyujt a gyermekszemináriumnak. A bácskai adminisztratura, amely szintén megsinyli az agrárreformot, megfeszitett erővel gondoskodott róla, hogy a modern, jól felszerelt árvaházban hetvenhat gyermekszeminarista nyerhessen elhelyezést. Az ifju lelkes leviták civil tanárok hospitálása mellett készülnek elő a gimnáziumi magánvizsgákra. Bácson szeptember tizedike óta ismét rajokban élnek az Ur hivatalosai, akikről Beslics Pál lelkivezető és dr. Tumbász István plebános és pápai kamarás gondoskodnak, hogy valóban kiválasztottak is lehessenek.

Az egykori érseki város reneszánsza nyolcszázharminchárom esztendős multjához méltó módon indul, amikor a bácskai katolikus papság jövő nemzedékének nevelőhelyévé válik.

Mesterházy Ambrus

Rabló kórházi szolgák

Megakarták gyilkolni a nagyszebeni kórház igazgatóját, hogy a pénztárt kirabolhassák

Nagyszebenből jelentik: Borzalmas bünténynek vette az elejét a nagyszebeni rendőrség. Mult szerdán délelőtt egy rend ruhát, frakkot és egy felöltőt tartalmazó postai csomag érkezett Bolintineanu dr. kórházi igazgató cimére, 30.000 lei értékben, amelyet egy Duszárdi Sándor nevü kórházi szolga vett át. A szolga nem adta át, hanem megtartotta magának a drága ruhákat és elrejtette a fogadó szobába. Pár nappal később feltünt az igazgatónak Duszárdi gyanus viselkedése s figyelni kezdte. Időközben eszébe jutott, hogy a cimére feladott és már jelzett ruha még ez ideig sem érkezett meg s ez ügyben megkeresést intézett a postafőnökséghez. Megtudta, hogy a kérdéses csomagot Duszárdi kórházi szolga vette át. Az esetről azonnal jelentést tett a rendőrségen.

A jelentés alapján a rendőrség Duszárdit letartóztatta, a kórház szolgálatát is kihallgatta s ezáltal igen fontos felfedezésnek jutott a birtokába. Kétnapi nyomozás után már tisztán látott mindent s mint büntársat letartóztatta Zimmermann Lajos kórházi szolgát is. Duszárdi és Zimmermann ugyanis elhatározták, hogy *megölik Bolintineanu dr. kórházi igazgatót és Munteanu Mária gondnoknőt s igy a kórházi kassza kulcsait megszerzik és kirabolják a pénztárt.* Vakmerő tervük azonban dugába dőlt a csomaglopással s a rendőrség kezébe kerültek.

Boxberger Bad-Kissingen
Alapitva 1711-ben.
KISSINGENI LAPDACSOK
SOVÁNYITÓTABLETTÁK
a legjobb szer székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszertárban
Suboticai lerakat: 4674
HERCZL JENŐ DROGERIA
Aleksandrova ulica 1,
S. H. S. Főlerakat:
„ISIS" D. D. Zagreb-Beograd

ÉHGYOMORRA
SCHMIDTHAUER
VILÁGHIRŰ
Igmándi
KESERŰVIZE
biztositja a jó étvágyat, kellemes közérzést és munkakedvet.

HIREK

— **Alekszijevics Mita és Zsivkovics Ljuba Sentán.** Szentáról jelentik: Zsivkovics Ljuba, a parlamenti radikális klub elnöke és Alekszijevics Mita, a belügyminisztérium B. B. B. ügyosztályának főnöke vajdasági körutjuk során csütörtökön Szentára érkeztek. A vendégeket az állomáson Sztrilics Béla képviselő, dr. Ludaics Milos ügyvéd, a szentai radikális párt elnöke, dr. Knezsevics Milos polgármester, Gyorgyevics Szlobodán főszolgabiró és Bukur Dragomir postafőnök fogadták. Este a vendégek tiszteletére bankett volt az Eugen-szállóban. Pénteken a városháza közgyülési termében pártkonferenciát tartanak.

— **Balkánkongresszus az Athos félszigeten.** Bukarestből jelentik: Egyházi körökből nyert értesülés szerint a balkáni államok keleti egyházainak fejei az Athos félszigeten ugynevezett balkánkongresszust fognak tartani, melyen a következő kérdéseket vitatják meg: Egységes balkáni front kialakulása a bolsevizmus ellen. A balkáni népek közeledése az egyházak keretén belül. Harc a szekták ellen és az egyházak fejlesztése. A kongresszuson Románia képviseletében a patriarcha is részt vesz.

— **Válságos a francia kormány helyzete.** Párisból jelentik: Politikai körökben valószinűnek tartják, hogy a kamara október 13-iki ülésén leszavazzák a kormányt, amelynek népszerüségét a marokkói háboru erősen megtépázta.

— **Gyilkosság egy bácskai községben.** Novisadról jelentik: Nova-Sové község egyik utcáján csütörtökön hajnalban egy férfi holttestére akadtak. Nyomban értesitették a csendőrséget, amely megindította a nyomozást. A holttestben Jelics Toma sovei földmivest ismertek, akit, mint később megállapitották, ismeretlen tettes agyonlőtt. A novisadi ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A rendőrség széleskörü nyomozást inditott a gyilkos kézrekerítésére.

— **Merényletet terveznek az angol király ellen.** A Neues Wiener Journal egy londoni táviratban közli, hogy az angol bünügyi rendőrség összeesküvést fedezett föl, amely György király élete ellen irányul. Minden angliai kikötőt szigoruan szemmel tartanak a detektivek, mert a moszkvai és a berlini kommunista végrehajtó bizottság két orgyilkost küldött Londonba, hogy öljék meg a királyt. A két kiszemelt merénylő állitólag uton van London felé.

— **Mindkét lábát letépte a vonat.** Beogradból jelentik: Kedden a Zagreb—beogradi vonalon fekvő Martinci állomáson az épen induló személyvonatra felugrott Kijcsics Steván batrovci lakos, de a lépcsőkről lecsuszott és a vonat kerekei alá került, melyek mindkét lábát térdén felül levágták. Belső zuzódásokat is szenvedett. Életveszélyes sérüléseivel beszállitották a beogradi közkórházba.

— **Fölakasztotta magát, mert nem vették meg buzáját.** Szentáról jelentik: Rózsa Gyula kevi-i földbirtokos csütörtökön reggel behozott a városba körülbelül ötven mázsa buzát, hogy azt eladja. A gabonakereskedők azonban nem akarták tőle megvenni, mert a buza nagyon dohos volt. Emiatti bánatában Rózsa Gyula szülei Rézmüves-uccai házában a padlásgerendára felakasztotta magát. Zsebében hatezer dinárt és egy tizenhárommezer dinárról kiállitott váltót találtak. Irást nem hagyott hátra.

— **A szuboticai Ferencrendi zárda ünnepe.** A szuboticai szent Ferencrendi zárda október 4-én vasárnap délután ünnepli meg a rend megalapitójának Assisi Szent Ferencnek emlékét. A szuboticai zárda ünnepélye délután négy órakor a lorettói litániával kezdődik, amelyet Jézus szivének litániája követ. Ezután a kétszólamu női kar elénekli az „O sanctissima assima"-t, majd a „Voce mea" kezdetü zsoltárt az ötödik modus szerint. Az utolsó versét „Educ de custodia"-t Csifány Mária és Kvicsala Károlyné éneklik. A vonósbetétet Heinrich Richárd zenetanár, Demek Ferenc, Hniss Rudolf és Kvicsala Károly adják elő, akiket orgonán Fehér Ödön, a kolostor kántora kisér. Végül a női kar elénekli a „Salve sancte Pater" himnuszt. A Szent Ferencrend alapitójának emlékünnepét az ország valamennyi ferencrendi zárdában meg fogják ünnepelni.

— **Emberek és — németek.** Prágából jelentik: A Jesnota nevü hazafias egyesület, amely a csehesitést tüzte ki céljául, Prágában tüntető körmenetet rendezett a Német-Csehország területén lakó cseh kisebbség érdekében. A menet élén póznára tüzve nagy táblát vittek ezzel a felirással: Mindenütt emberek laknak, csak Komotauban németek! A szenátusban a németek ezt a brutális sértést interpelláció tárgyává teszik és követelik a kormánytól, hogy a nemzetiségi kisebbségek védelméről szóló szerződés értelmében adjon elégtételt a megbántott németségnek és vessen véget az ilyen bujtogató propagandának.

— **A Dunába ölte magát szerelmi bánatában.** Zemunból jelentik: Piszarev Mihajlo huszonhárom éves ovcsai földmüves hétfőn a Dunába ugrott. A parton hagyott kabátja zsebében levő iratokból tudták meg kilétét. Szüleinek is hagyott hátra levelet, melyben azt irja, hogy reménytelen szerelme miatt válik meg az élettől. Hulláját még nem találták meg.

— **Elhalasztották a vajdasági tüzoltószövetség alakuló ülését.** Szentáról jelentik: Október 4-ikére hivták össze Szentára a vajdasági tüzoltószövetség alakuló ülését, az ülést azonban a vármegye kivánságára bizonytalan időre elhalasztották. A szövetség megalakitását egyrészt azért halasztották el, mert néhány a megalakulásra vonatkozó kérdést még nem tisztáztak, másrészt azért, mert ugyanekkor Szentán ünnepélyt rendeznek Osirics Irenei püspök tiszteletére.

— **Jeruzsálemben a városi rendőrség félbeszakitotta a hosszunapi istentiszteletet.** Jeruzsálemből jelentik: A városi rendőrség a jeruzsálemi kerületi biztos parancsára, a Salamon romjai között megtartott hosszunapi zsidó istentiszteletet félbeszakitotta s a szent falaknál elhelyezett székeket társzekereken elszállitotta. A hivők azonnal abbahagyták az istentiszteletet s rituális öltözetükben a jeruzsálemi kormányzóhoz fordultak panaszra, aki azonban szintén megerősitette a kerületi biztos parancsát, azzal a kijelentéssel, hogy az ősi törvények értelmében, a szent falak tövében elhelyezett székeket és padokat a zsidók nem vehetik igénybe s csupán a magukkal hozott székeken foglalhatnak helyet.

— **A strasburgiak összegyüjtötték Coste francia repülő pénzbirságát.** Párisból jelentik: Coste francia pilóta, aki véletlenül német területen motorhiba miatt kénytelen volt leszállani és ezért a freiburgi törvényszék ötezer márka pénzbüntetésre itélte, visszatért Strassburgba. A büntetés ugy szól, hogy a vizsgálati fogsággal kétezerhatszáz márka beszámitandó, a hátralévő összegre nézve pedig a német hatóság elfogadta Coste becsületszavát, hogy hazatérve ki fogja fizetni. A strassburgi francia érzelmü polgárság egy óra alatt összeadta a pénzt és az már el is ment a freiburgi törvényszékhez.

— **A becskereki kereskedelmi és iparkamara igazgatósági ülése.** Becskerekről jelentik: A becskereki kereskedelmi és iparkamara igazgatósága csütörtökön délután ülést tartott. Az ülésen a napokban elhunyt Hercog Ottó igazgatósági tag helyére Bence Miksa póttagot választották meg. Ezután jelentést olvastak fel a szuboticai kiállitásról és a szarajevói kongresszusról, majd köszönetet mondtak Sztanojlovics Sándor kamarai titkárnak a Kikinda—Szeged-i vasutvonal megnyitása érdekében kifejtett tevékenységéért.

— **A román antiszemita vezér kiáltványa.** Bukarestből jelentik: *Cuza* professzor, a hires antiszemitavezér manifesztumot bocsátott ki az ifjuság számára, melyben felszólitja hiveit, hogy a tettleges antiszemitizmussal hagyjanak föl s térjenek vissza békésen az egyetemekre. Ő maga megváltoztatta véleményét az antiszemitizmus kérdésében.

— **A tifusz-bacillus felfedezőinek ünneplése.** Berlinből jelentik: Eberth Károly most érte meg kilencvenedik születésnapját a Berlin melletti Halenseeben, hol 1910 óta nyugalomban él. Mint Kölliker és Virchov tanitványa, már 1865-ben körbonctani tanár Zürichben, majd Halle-ben a körbonctani intézet igazgatója. Több ember- és állatbetegségről irt alapvető dolgozatot, a typhusbacillust is ő fedezte fel. A német tudományos világ az ősz tudóst melegen ünnepelte.

— **Meghalt a novisadi vasuti elgázolás áldozata.** Novisadról jelentik: Földesdi Juliánna novisadi asszony, akit szerdán délután a vonat elütött, sulyos sérüléseibe csütörtökön belehalt.

— **A román kormány négy ujabb kivándorlási ügynökséget engedélyezett Erdélyben.** Bukarestből jelentik: A lapok jelentése szerint a kivándorlási ügynökök a magyar földmivesek körében ismét erősen dolgoznak. Legujabb fogásuk az, hogy Braziliába kivándorolt magyaroktól megszerzik erdélyi ismerőseik cimét, megtudokolják ezek családi körülményeit és a kivándoroltak nevében hamis csalogató leveleket küldenek Braziliából. A lapok szerint a kormány a már meglévő két ügynökségen kivül négy ujabb ügynökségnek adott engedélyt.

— **Szabadlábra helyezték a beogradi hajóskapitány támadóját.** Novisadról jelentik: Sáfránjác Spria beogradi matrózt ittas állapotban késsel rátámadt Kraskovics Artur hajóskapitányra. A matrózt a rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek. A vizsgálóbiró a matrózt szabadlábra helyezte.

— **Gyujtogatás a kolozsvári vasuti raktárban.** Kolozsvárról jelentik: A vasuti raktárépület egyik helyiségében tüz támadt, amelyet azonban hamarosan eloltottak. A vizsgálat megállapitotta, hogy a raktár ellen merényletet akartak elkövetni és a tüz gyujtogatás eredménye. A tüz keletkezési helyének közelében robbanóanyagokat helyeztek el ugy, hogy ha nem sikerült volna a tüz továbbterjedését meggátolni, az egész épület a levegőbe repült volna.

— **Zsirszódát ivott.** Novisadról jelentik: Horvát Zsófia novisadi cseléd-leány zsirszódával megmérgezte magát. Eszméletlen állapotban szállitották be a közkórházba.

— **Antiszemita zavargás Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Fiatra Neamtz városában az elmult napok egyik éjszakáján beverték a zsinagóga ablakait, most pedig a város piacán támadt véres verekedés: egy keresztény csoport szóváltásba elegyedett egy zsidó csoporttal, amiből valóságos ütközet keletkezett, amelynek során egy diákot oly sulyosan megsebesitettek, hogy kórházba kellett szállitani. A további zavargások megakadályozására szigoru intézkedéseket tettek.

— **Jönnek az egy és féldinárosércpénzek.** Splitből jelentik: Október 18-ikán érkezik meg Splitbe hajón az egy és féldinárosércpénz-szállitmány. Az aprópénzt megérkezése után nyomban forgalomba helyezik.

— **Sopron város közgyüléséről karhatalommal vezettek ki egy városatyát.** Sopronból jelentik: Sopron városának csütörtök délutáni közgyülését izgalmas incidens zavarta meg. Fleischhakker Károly hozzá akart szólni egy kérdéshez. Turner polgármester figyelmeztette, hogy a közgyülési döntés ebben az ügyben már megtörtént és további vitának nincs helye. Fleischhakker azonban rendületlenül tovább beszélt. — Tessék rögtön távozni, — szólt rá a polgármester. — Nem megyek, — vágta vissza a szónok és tovább beszélt. — Ki fogom vezettetni — figyelmeztette a polgármester, majd amikor ez sem használt, becsöngette a városi hajdut és utasitotta, hogy Fleischhakkert vezesse ki. A városatya, amikor látta, hogy a botrány egyre nagyobb lesz, a hajdu kiséretében eltávozott a közgyülési teremből.

— **Emigráns internacionalé Párisban.** Prágából jelentik: A prágai *Tribuna* irja: Érdekes megegyezés jött létre néhány radikális emigráns csoport között Párisban. Az olasz, spanyol és magyar emigráció vezérei megállapodást kötöttek, hogy megalapitják az emigráns internacionálét. A megállapodásban kötelezik magukat arra, hogy ha valamely emigráns csoport odahaza politikai hatalomhoz jut, a másik két emigrációt befogadja.

— **Harminchatmillió font az angol államháztartás első félévi deficitje.** Londonból jelentik: Az idei költségvetési év első fele harminchatmillió font sterling deficittel zárult, tehát sokkal kedvezőtlenebb volt az államháztartás eredménye, mint 1924 első felében, amikor csak tizenkétmillió font sterlinget tett ki a hiány. A deficit megnövekedésének az az oka, hogy a vámok és adók hozadéka távolról sem érte el az előirányzott összegeket, ellenben a kiadások messze meghaladták az előirányzatot.

— **Külföldi müvészek vendégjátéka a beogradi Operában.** Beogradból jelentik: *Ostvig* Aagard, a bécsi opera tenoristájának háromnapos vendégjátéka után október 6-ikán Baklanov orosz operaénekes kezdi meg vendégszereplését a beogradi Operában.

— **Három évi fegyház királysértésért.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszéken csütörtökön tárgyalták Kanyó Tamás viljevói asztalos bünügyét. Kanyó ellen az ügyészség királysértés és nemzetgyalázás miatt emelt vádat. A biróság a bizonyitási eljárás befejezése után Kanyót három évi és három hónapi fegyházra itélte. Az ügyész sulyosbitásáért, a védlott fölmentésért felebbezett. Kanyót az itélet kihirdetése után letartóztatták.

— **Szurkálás.** Csik Mihály szuboticai lakatos, csütörtökön délután munkaközben összeveszett Farkas Dezső gyári munkással. A munka végeztével a két Farkas-testvér megvárta Csikot és veszekedni kezdtek. A veszekedésre a gyár több alkalmazottja odaszaladt és a verekedőket szétválasztotta. Amikor Csik elfordult, hogy elhagyja a veszekedés szinhelyét, Farkas Dezső utánaszaladt és bicskájával hátulról leszurta Csikot, akit sulyos sebével a mentők a közkórházba szállitottak. Farkas ellen a rendőrség meginditotta az eljárást.

— **Az angol munkáspárt hajlandó ismét kisebbségi kormányt alakitani.** Londonból jelentik: A Labour Party a liverpooli kongresszuson határozatot hozott, amelyben kimondotta, hogy az angol munkáspárt ismét hajlandó kisebbségi kormányt alakitani.

— **Katasztrófális árviz Boszniában.** Szarajevóból jelentik: A derventai, prunyavori és perzsanyi kerületekben katasztrófális árviz pusztit. A Vrbas és a Száva kiöntöttek és teljesen elárasztották a környékbeli községeket. Ötszáz ház dölt össze és eddig tizenöt a halottak száma. A sebesültek száma rendkivül nagy. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a mentőakcióra.

— **A Stinnes-vállalatokat a család kilépése után szanálták.** Berlinből jelentik: A Stinnes-vállalatok szanálását befejezték. A vállalatokat sikerült megmenteni olyan módon, hogy a család tagjai érdekeltségeikből kiléptek. A vállalatokat egy uj, huszonöt millió aranymárka alaptőkével alakult részvénytársaság veszi át. A pénzt a Krupp-cég és a kormánnyal szoros kapcsolatban álló Hiberne társaság adja össze. A részvénytársaság fentartja valamennyi bánya- és hajózási üzemet és az aktiv gyárakat. A Stinnes-család tiz millió aranymárka végkielégitést kapott, de a család tagjainak ki kell lépniök a vállalatok vezetőségéből.

— **Gróf Károlyi Imrét három napi fogházra itélték párbajvétség miatt.** Budapestről jelentik: Gróf Károlyi Imre és Szilágyi Lajos nemzetgyülési képviselő párbajügyét tárgyalta csütörtökön a büntetőtörvényszék Schadl tanácsa. 1921 májusában zajlott le a párbaj, melynek során mindkét fél megsebesült. A tárgyalásra csupán Károlyi Imre jött el. Szilágyi Lajos nem jelent meg. A biróság elkülönitette a két vádlott ügyét és bünösnek mondotta ki gróf Károlyi Imrét párviadal vétségében és ezért három napi államfogházra itélte. Szilágyi Lajos nemzetgyülési képviselőt a törvényszék a legközelebbi tárgyalásra elő fogja vezettetni.

— **Ausztria kiadja az oszijeki monopolcsalót.** Oszijekről jelentik: Az osztrák hatóságok táviratilag értesitették az oszijeki rendőrséget, hogy az oszijeki monopolcsalók miatt Bécsben letartóztatott Lang Ilsát szombaton, október 3-ikán adják át a határon a jugoszláv hatóságoknak.

— **A szuboticai borbélyok is követelik a borravaló eltörlését.** A szuboticai pincérek után most a borbély- és fodrász-munkások is akciót inditanak a borravalórendszer eltörlésére. A mozgalom megbeszélése céljából a szuboticai borbély- és fodrászmunkások október 5-én délután három órakor a Munkás-Otthonban rendkivüli nyilvános tagértekezletet tartanak.

— **Uccai támadás Filadelfiában az Interparlamentáris Unió egy csoportja ellen.** Filadelfiából jelentik: Az Interparlamentáris Unió kongresszusán résztvevő képviselők egy csoportja kirándulást tett Filadelfiába. A városban a csoportot megtámadták és sulyosan inzultálták. Tizenöt embert letartóztattak.

— **Noviszadi kereskedő öngyilkossága Zemunban.** Beogradból jelentik: *Doplics* Szvetozár noviszadi kereskedő néhány nappal ezelőtt Zemunba utazott, ahol a Boszna-szálloban bérelt lakást. Szerdán este korán hazatért lakására és bezárkózott. Csütörtökön reggel, amikor a takarítónő felnyitotta a szobát, Doblicsot az ablakon felakasztva találta. A rendőrség meginditotta a nyomozást. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— **Királysértésért letartóztatott földmives.** Novisadról jelentik: A szilbácsi csendőrség Pirsárev Mita földmivest királysértés miatt letartóztatta.

— **Táncmulatság a Katolikus Legényegyletben.** A szuboticai Katolikus Legényegylet október 4-én este nyolc órai kezdettel zártkörü táncmulatságot rendez, konfetti- és szerpentin csatával és zsurtáviróval egybekötve. A zenét elsőrendü cigányzenekar fogja szolgáltatni. Belépőjegy ára 15 dinár. Akik tévedésből nem kaptak meghivót és arra igényt tartanak, forduljanak a rendezőséghez.

LEGUJABB

Nem jött létre a megegyezés a francia-amerikai adósságtárgyalásokon

Mellon amerikai pénzügyi államtitkár cáfolatot adott ki

Washingből jeentik: *Mellon* pénzügyi államtitkár megjelent *Coolidge* elnöknél és referált neki a francia adósságtárgyalások menetéről. Az elnöknél tett látogatás után *Mellon* kommüniké adott ki, amely *a leghatározottabban cáfolja a francia sajtónak azt a hirét, mintha az adósságtárgyalások megegyezésre vezettek volna.* A kommüniké hangsulyozza, hogy *Caillaux szerdán tett javaslatai elfogadhatatlanok.*

Maga a francia bizottság is kommüniké tett közzé, amelyben a párisi reggeli lapoknak a megegyezésről szóló hirét cáfolja.

A két bizottság csütörtökön csak nyolcperces ülést tartott. *Caillaux* uj javaslatokat fog előterjeszteni.

— **A gyujtogatással vádolt tüzoltóparancsnok.** Szentesről jelentik: A szegedi törvényszék büntetőtanácsa csütörtökön kezdte meg a főtárgyalást *Bagi* Imre szentesi tüzoltóparancsnok bünperében. Az ügyészség azzal vádolta Bagit, hogy julius 9-ikén felgyujtotta a szentesi városházát. A biróság a főtárgyalást a helyszinen: a szentesi városháza közgyülési termében tartja. A tárgyalás első napján a biróság Bagit hallgatta ki, aki tagadta a vádat és azt állitotta, hogy a tüz kitörését megelőzően a református templom tornyában volt, mig abban az időben, amikor a tüzet észrevették, a városháza teteje ég, felment a városházára. Amint hallotta a tüzet jelző vészcsengőt az uccára rohant, majd látva, hogy a városháza teteje ég, elment a városháza padlására. A biróság Bagi kihallgatása után több tanut is kihallgatott, a kiknek egy része azt állitotta, hogy a kérdéses időben a tüzoltóparancsnokot a református templom tornyában látta, a tanuk második része meg határozottan állitja, hogy Bagi a városháza tornyában volt. A tárgyalást pénteken folytatják.

— **Halálos villamos elgázolás Beogradban.** Beogradból jelentik: Csütörtökön délután a parlament mögötti utvonalon a villamos elgázolta Jankovics Steván hatvanöt éves szegényházi ápoltat. A villamos kerekei levágták a szerencsétlen ember fejét. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Érettségi találkozó.** Felkérem volt iskolatársaimat, akikkel 1885-ben együtt érettségiztem a becskereki piarista-gimnáziumban, vagy akikkel bármely osztályt együtt jártam, hogy a megbeszélt negyvenéves találkozó megünneplésére október 4-ikén, vasárnap délelőtt 8—9 óra közt jelenjenek meg a becskereki Kaszinó kistermében. Dr. *Várady* Imre.

— **Tettenért zsebmetsző.** Sztarapazovóról jelentik: Kremács József huszonnyolcéves foglalkozásnélküli embert a napokban rajtakaptak, amint Berkovics Ignácné felsőkabátjából hétszáz dinárt lopott ki. A rendőrség letartóztatta és a mitrovicai ügyészségi fogházba szállitották.

— **Orvosi hir.** *Szilasi* László dr. orvosi rendeléseit Novisadon, Jevrejska ul. 4. sz. alatt október 1-én megkezdte *urologia-sebészi* (vese, hugycső) betegek részére.

— **Macdonald beszéde a békeszerződésekről.** Londonból jelentik: A munkáspárt liverpooli kongresszusán a bányamunkások szövetségének elnöke a Dawes-tervezet káros hatásáról beszélt, majd Macdonald tartott nagyhatásu beszédet, amelyben kifejtette, hogy nem kell nagy jelentőséget tulajdonitani a Dawes-tervezetnek. A munkásság mondotta Macdonald — meg van róla győződve, hogy a békeszerződések igazságtalanok, de viszont mind adott tényekkel számolni kell velük. A munkásság legfeljebb csak azt teheti, hogy a békeszerződések igazságtalan határozmányainak végrehajtását korlátozni igyekszik. Macdonald beszédét a kongresszus tagjai nagy tetszéssel fogadták.

— **A jugoszláv vasutügyi szakértők a párisi vasuti konferencián.** Zagrebből jelentik: Nikolics Koszta zagrebi vasutigazgató és dr. Bancsina Ferenc vasutügyi szakértő Párisba utaztak. A delegátusok részt fognak venni azon a vasutügyi konferencián, amely a trianoni és saintgermaini szerződések értelmében az utódállamoknak itélt volt osztrák-magyar vasuti parkot felosztja.

— **Betörés.** Zemunból jelentik: Kleinovics János hertkovcki kereskedő üzletébe, betört egy hat tagból álló rablóbanda és az üzletet kifosztotta. A gazda nem volt odahaza, Kleinovicsné kiugrott az ablakon és segitségért kiáltott, mire a betörők elmenekültek. A csendőrség nyomoz a betörők után.

— **Értesités.** A szuboticai önálló iparos betegsegélyző egyesület értesiti összes tagjait, hogy az október hó 4-re összehivott rendkivüli közgyülést a 109. sz. határozatával bizonytalan időre elhalasztja. Subotica, 1925. október 1. Igazgatóság.

— **Összeszurkált földmüves.** Szentiről jelentik: Csobánov Ilija potiszkisvetinikolai földmüves összeszólalkozás hevében késsel támadt rá Vikovszki Vita szomszédjára, akit háton sulyosan összeszurkált. Vikovszkit a szentai közkórházba szállitották Csobanov ellen pedig megindult az eljárás.

Az Érdekes Ujság és a Ma Este legujabb számai már megjelentek rendkivül változatos, gazdag tartalommal. Képek, riportok, novellák és versek tarkitják a kitünő heti lapokat, amelyeket a *Kurir* lapterjesztő vállalat hoz forgalomba.

Dr. Kálmán Ferenc orvos rendelését Paličon megkezdte (Biermann-villa).

A Holland Lloyd hajózási társaság nem szállithat harmadosztályu utasokat Braziliába. Beogradból jelentik: A braziliai kormány megvonta a Hollandi Lloyd hajózási társaságtól a harmadosztályu utasok szállitási engedélyét. Brazilia beogradi konzulátusa ennélfogva *megtagadja a vizumot oly harmadosztályu utasoktól, akik a Hollandi Lloyd hajóin akár ingyen, akár saját költségükön akarnak Braziliába menni.* Az érdekeltek tehát, ha a Hollandi Lloyd hajózási társasághoz fordulnak, pénz- és időbeli veszteséget szenvednek, mert utóbb mégis más hajóstársasághoz kell fordulniok kiszállitás végett.

— **Rálőtt a feleségére.** Becskerekről jelentik: Endresz János kleki földmives összeszólalkozott feleségével, majd revolvert rántott és háromszor rálőtt az asszonyra. Az egyik golyó a nyakán megsebesitette Endresznét. Endreszt a rendőrség letartóztatta és beszállitotta a becskereki ügyészség fogházába.

— **Szüreti mulatság Szrbobránban.** Szrbobránból jelentik: A szrbobráni iparos és gazdaifjuság vasárnap este a Szegi Ferenc-féle vendéglőben sikerült szüreti mulatságot tartott. A bál kitünő rendezését Pecze András biró, Pinczel István, Pecze Ferenc, Gyurák Lajos, Szegi Antal, ifiu Odry János, Odry Sándor, Nagy Ferenc, Tojzán Lajos, Brasnyó Antal és Tóth Mihály látták el. Csőszleányok Molnár Rózsika, Móricz Piroska, Kancsár Jusztika, Lénárt Bözsike, Bergel Berta, Bergel Katica, Gálik Ilonka és Horváth Etelka voltak.

Női- és gyermekfehérnemüt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérnemüszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

— **Vak gyermekek otthona Indián.** Indiáról jelentik: Simonovics szociálpolitikai miniszter kezdeményezésére Indián otthont állitottak fel a vak gyermekek számára. A vakok intézetét most nyitották meg.

KINTORNA

Egy noviszadi uricsalád müvészhajlamu nagylányának megvan az a rossz szokása, hogy este egy kicsit későn szokott hazavetődni. A napokban a szokottnál tovább is kimaradt, amikor végre hazavetődött, édesanyja enyhe szemrehányással fogadta:

— Nem szeretem, ha egyedül mászkálsz ilyen késő este!

A leány hamar készen volt a válaszszal és megnyugtató hangon felelte:

— Ne félj anyuskám, *nem egyedül mászkálok!*

*

A szombori Lloydban megkérdi egyik orvost egy ismerőse:

— Miért olyan szomoru doktor ur?

— Meghalt egy betegem — feleli a kérdezett.

— Sose bánja. *Előbb-utóbb meghalt volna maga nélkül is.*

*

Szentán a főtéren egy nagyvárosi allürökkel megáldott hölgy sétál a kiskutyáját pórázon vezetve. Az elkényeztetett kis állat egy óvatlan pilanatban elszabadult és máris bajt csinál; minden különösebb ok nélkül nekimegy az első szembejövő urnak és mérgesen a lábába harap. A megtámadott ur méltatlankodva fordul a hölgyhöz:

— Asszonyom, a kutyája kiharapott egy darab hust a lábamból.

— Rettenetes ... — feleli ijedten a nő — most mit csináljak? *Az állatorvos azt mondta, csak kétszersültet szabad a szájába adni.*

*

Társaságba arról beszélnek, hogy Bernard Shaw, ha épen nincs más irnivalója, hát megtámadja az orvosokat. Ez mindig hálástéma. Pedig ... Ezt a pedig-et a társaság egy orvos tagja mondta. Ellenben a társaság egy másik tagja, aki nem volt orvos, elmondott két történetet egyik orvosról. Ime a történetek:

Az orvoshoz felmegy egy beteg. Az orvos annak rendje-módja szerint megtapogatja, kopogtatja a ruhán keresztül. Végre alapos fejcsóválás után rámutat a páciens szivetájára:

— Itt a melle felett egy kis daganatot érzek, azt ki fogjuk szivattyuzni.

— Csak kiméletesen szivattyuzza ki doktor ur, mert *az a pénztárcám,* — mondja a páciens.

Ugyanez az orvos megszólit egy urinőt, aki a kisfiával sétál s akinek már orvosa van.

— Nagyon tehetséges a kisfia asszonyom. Ez a domboru homlok biztos jele a tehetségnek.

— Jaj de kedves, mondja az asszony. De akkor csak tegnap óta ilyen tehetséges, mert tegnap megütötte magát s feldagadt a homloka.

Ertesités.

A „Sreća" kiházasitó egyesület első csoportja október hó 4-én tartja közgyülését. A tagok külön meghivóval is értesittetnek a közgyülésről.

A második csoportba a tagok felvétele megkezdődött

SPORT

A szuboticai bajnokság állása. A mult vasárnapi mérkőzések nagy meglepetéseket hoztak: a mérkőzések eredményei azoknak a csapatoknak helyzetét erősitette meg a tabella élén, amelyeket a mult szezonban még a kiesés veszélye fenyegetett. Lehetséges, hogy a most előretört csapatok később hátrább szorulnak a bajnoki táblázaton, nagy előnyük azonban, hogy részint a szerzett pontokkal, részint kitünő gólarányukkal jó startot vettek. A táblázaton, amely már kialakulóban van, még mindig az SzMTC vezet, mig a második és harmadik helyen egyenlő pontszámmal, a szuboticai és a szombori Sport osztoznak meg. A Bácska, amelynek vasárnap nem volt mérkőzése, kissé lemaradt, ugyhogy ha a legközelebbi meccsét meg is nyeri, még a legjobb esetben is, a második, vagy harmadik hellyel kell megelégednie — egy időre. A bajnokság utolsó helyén a szombori Amateur áll, amely három mérkőzésen egyetlen pontot sem tudott szerezni. A vasárnapi mérkőzések után a bajnokság állása a következőképp alakult: 1. SzMTC (4) 7 pont, 2. Szombori Sport (3) 5 pont. 3. Szuboticai Sport (4) 5 pont. 4. Bácska (2) 4 pont. 5. ZsAK (4) 4 pont. 6. Sand (3) 2 pont. 7. Vrbaszi SC (4) 2 pont. 8. Kulai AC (3) 1 pont. 9. Amateur (3) 0 pont. A bajnokság ötödik fordulójában az SzMTC a szombori Sporttal kerül össze és előreláthatólag megosztoznak a két bajnoki ponton. A Sand az Amateurt látja vendégül. A piros-feketéknek ezuttal alkalmuk lesz kiköszörülni a mult vasárnapi csorbát. A ZsAK a Bácskával mérkőzik. A Bácska győzelme várható. Végül a Kulai együttes a szuboticai Sporttal játszik: az utóbbi a mérkőzés favoritja.

A szuboticai bajnokság góllövői. A szuboticai bajnokság góllövői között, a sárnapi mérkőzések után *öt góllal* Roglics (ZsAK) került az élre. *Négy gólt* lőttek: Varga (ZsAK), Jagicza (Szub. Sport), Marcikics (Bácska). *Három gólt* lőttek: Takács (Szub. Sport), Kovács (Bácska), Barna II. (SzMTC), Katrinka (ZsAK), Kaics (Szomb. Sport), Szép (Vrbasz), Barna I. (SzMTC), Garamszeghy (Vrbasz). *Két gólt* lőttek: Rudics (Bácska), Horvát (Sand), Krausz (Sand), Svráka (SzMTC), Schvarcz (Szomb. Sport), Sulyok II. (Szomb. Sport), Futó (Kula), Besirovics (SzMTC). *Egy gólt* lőttek: Rankov (Kula), Damjanovics (Sand), Defresvill (Amateur), Karip (Sand), Berényi (Szub. Sport), Hauslohner (Vrbasz), Rucskai (SzMTC), Sulyok I. (Szomb. Sport), Quiring (Vrbasz), Polyákovics (Bácska), Bucheimer (ZsAK), Inotai (Szub. Sport), Csete (Szub. Sport), Haraszti (Sand), Haj (Amateur).

A szombathelyi AK turája. Szombathelyről jelentik: A SzAK, amely Magyarország legjobb vidéki csapata, november végén hosszabb turára indul Spanyolországba, Portugáliába és Madeirába.

Typograph—Konobarszki SK vasárnap d. e. fél 10 órakor a ZsAK pályán tréning-mérkőzést tart.

Összeállitották a spanyolok elleni magyar válogatottat. Budapestről jelentik: Máriássy, szövetségi kapitány összeállitotta a sapanyolok ellen játszó magyar válogatottat, amely a triálmérkőzések tapasztalatai után a legjobb együttesnek igérkezik. A csapatban különösen a csatársor összeállitása sikerült, mig a leggyengébb részének a halfsort lehet tekinteni, noha a szövetségi kapitány bizik a halfsor összetételében is. A csapat felállitása a következő: Zsák (»33« FC), Fogl II. (UTE) — Hungler II. (FTC), Rebró (MTK) — Kléber (MTK) —Zlock (»33« FC), Senkey II. (MTK) — Molnár (MTK) — Priboj (UTE) — Opata (MTK) — Jeny (MTK). Tartalékok: Fischer, Takács (FTC), Senkei I., Buza, Fuhrmann, Kohut, Takács (Vasas), Drössler.

A becskereki középiskolások atlétikai versenye. Az Obilics rendezésében vasárnap délután középiskolai atlétikai verseny lesz. A versenyen népes mezőnyök indulnak.

Jugoszlávia—BSK. Beogradban vasárnap folyik a futballbajnokság derbyje: Jugoszlávia—BSK mérkőzés. Mindkét csapat erősen készül a küzdelemre, a melyből előreláthatólag ismét a Jugoszlávia kerül ki győztesen.

Brünn:
DFC—Zidenice 8:2 (3:2).

Ausztria—Románia. Ausztria válogatott csapata október 18-ikán Temesváron mérközik meg Románja legjobb tizenegyével. Megelőző nap Bécs—Temesvár reprezentánsai mérköznek. Bécs csapatában szerepelni fog Schlosser is.

KÖZGAZDASÁG

Ujra üzembe helyezik a kraljev-breg-i pezsgőgyárat

Egy suboticai konzorcium vásárolta meg a Hinkel-gyárat

A bácskai homoki bor diadala volt, mikor néhány évvel ezelőtt *Hinkel* János Kraljevbregen pezsgőgyárat alapitott s az itteni borból olyan minőségü pezsgőt gyártott, amely a legjobb külföldi minőségü pezsgővel versenyzett.

A kraljevbregi pezsgő gyártása, ha minőségileg kiváló is volt, nem járt Hinkelre nézve anyagi haszonnal. Szakértők szerint éppen azért, mert a pezsgő tulságos jó volt, esztendőkön át érni hagyta Hinkel, mielőtt forgalomba hozta volna. Minthogy a gyárnak kellő tőkéje sem volt, Hinkel kénytelen volt hitelt igénybe venni s a bankok nyujtotta hitelen kivül magas kamatra uzsorásoktól is vett föl pénzt. Fizetési kötelezettségeinek már a mult évben nem tudott eleget tenni a gyár s kénytelen volt kényszeregyezséget kötni. Az egyezség létre is jött. A kényszeregyezség létrejöttekor a hitelezők átvették a gyár és a vagyon feletti felügyeletet, mindaddig, mig az adós összes kötelezettségeinek eleget nem tesz. Minthogy Hinkel az egyezséget nem volt képes betartani, a hitelezők a gyárat és a hozzátartozó 30 hold, részben szőlővel beültetett birtokot elárverezték. Az árverésen két hitelező vette meg a komplexumot, azonban egy szuboticai konzorcium utóajánlatot adott be lényegesen magasabb vételi ajánlattal. A hitelezők elfogadták az utánajánlatot s a gyár egy és félmillió dinár körüli vételáron ma a konzorcium tulajdonába ment át.

A vevők *Ladányi* Nándort, a szuboticai Bárány-szálló bérlőjét bizták meg a gyár vezetésével, aki még e hét folyamán ujra üzembe is helyezi a gyárat.

Minthogy a Hinkel-gyárban közel 20.000 üveg kész és félig kész pezsgő, 40 hektoliter kitünő konyak van, — ha a gazdasági körülmények jobbra fordulnak, pezsgőt és konyakot az idén eleget lehet majd kapni.

Milliós per keletkezett a görög lószállitásokból

A felperes szerint az üzlet nyereséggel, a peres szerint veszteséggel végződött

Per a noviszadi tőzsdebiróság előtt

A noviszadi tőzsdebiróság előtt nagyobb per indult meg, amelyet *Savin és Renin* pasicsevói lókereskedő cég inditott egy noviszadi kereskedő ellen, aki a görög kormánnyal nagyobb lószállitmány tekintetében egyezett meg. A pasicsevói és a noviszadi kereskedők a szállitmány lebonyolitására társas viszonyba léptek. A megállapodás szerint a pasicsevói cég eszközli a *bevásárlást*, mig a noviszadi kereskedő gondoskodik a lovak átadásáról. A görögök rendben át is vették a lovakat és amikor a társak közt a *sok millió dinárós* nagy üzlet elszámolására került a sor, a pasicsevóiak hatalmas *nyereségrészt* követeltek, mig a noviszadi kereskedő az általa vezetett üzleti könyvekből *nagy veszteséget* mutatott ki és a pasicsevóiaktól annak megtéritését követelte.

Miután nem tudtak megegyezni, a *Savin és Renin* cég 1.165.602 dinár nyereségrész és járulékai iránt keresetet adtak be a noviszadi tőzsdebirósághoz, a mely az ügyet dr. *Tabakovics* Alekszander jogügyi titkárnak osztotta ki.

A perben, — amelynek tárgyalása elé nagy érdeklődéssel néznek — a tőzsdebiróság elrendelte a könyvek szakszerü megvizsgálását. Ennek elvégzését *Kovacsevics* Radivoj, *Schönberger* Jenő és *Knöpfler* Henrik szakértőbirákra bizták, akik a felperest képviselő dr. *Grigorievics* Milivoj és az alperest képviselő dr. *Kovács* Bódog ügyvédek közbejöttével már hetek óta végzik munkájukat és azzal előreláthatólag csak karácsonyra készülnek el.

Csak a könyvszakértők munkája után kerülhet sor itéletre.

Placet kapott Tornyospuszta. Szentáról jelentik: A belügyminiszter Sztrilics Béla képviselő közbenjárására teljesitette Tornyospuszta lakosságának piac engedélyezése iránt beadott kérelmét. A tornyosi piac napját keddben állapitották meg.

A Zadruzsna Banka rendkivüli közgyülése. Noviszadról jelentik: A Zadruzsna Banka vezetősége október 18-ikára rendkivüli közgyülést hivott össze. A közgyülésen az uj vezetőség jelentést fog tenni a bank helyzetéről és több bizottsági tagot is választanak.

Leszállitották az angol bankkamatlábat. Londonból jeentik: Az angol nemzeti bank a leszámitolási kamatlábat október 1-étől kezdve négy százalékra szállitotta le.

Szentai gabonaárak, okt. 1. A csütörtöki piacon a következő árak szerepeltek: Buza 240 dinár. Ótengeri 160 dinár. Csöves 62 dinár. Hajóra szállitva 162.50 dinár. Vasutra szállitva 165 dinár. Zab: 130 dinár. Árpa 152.50 dinár. Sörárpa 180 dinár. Bab 205 dinár. Muhamag 160 dinár. Heremag 1200 dinár. Liszt 0-ás GG. 455 dinár. Főzőliszt 400 dinár. Kenyérliszt 5-ös 350 dinár. Takarmányliszt 155 dinár. Korpa 140 dinár. Irányzat:

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. október 1.

Budapest deviza 1262—1266, valuta 1248—1262.

Prága deviza 60.175—60.275, valuta 59.875—60.375.

Berlin deviza 740—746 milliárd márka, valuta 7395—7435 milliárd márka.

Trieszt deviza 43.55—43.70.

London deviza 273.

Newyork deviza 177.50.

—

Zürich, okt. 1. *Zárlat:* **Beograd 9.1875.** Páris 24.52, London 25.10, Newyork 518.25, Brüsszel 23.20, Milanó 21, Amsterdam 208.35, Berlin 123.30, Bécs 0.007315, Szófia 3.79, Prága 15.355, Varsó 86.50, Budapest 0.007250, Bukarest 2.45.

Beograd, okt. 1. *Zárlat:* Páris 267.50, London 273.35, Newyork 56.375, Brüszszel 251, Milanó 229.50, Berlin 13.46, Bécs 7.96, Prága 167.50, Bukarest 27.50, Genf 1089.

Zagreb, okt. 1. *Zárlat:* Páris 265.60—269.60, London 272.60—274.60, Newyork 56.075—56.675, Trieszt 228.66—231.06, Amsterdam 22.75—22.95, Berlin 13.36—13.46, Bécs 7.9088—8.0088, Prága 166.85—168.35, Budapest 7.89—7.99, Zürich 10.86—10.94, Bukarest 28.50—29.50. *Valuta:* Lira 228.10—231.20.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 1. Buza: 2 vagon bácskai Topolja paritás 240 dinár, 4 vagon bácskai, franco bácskai állomás 240 dinár. Zab: 7 vagon bácskai 157.50—165 dinár, 1 vagon szerémi 160 dinár. Tengeri: 2 vagon bácskai 175 dinár, 6 vagon bácskai paritás Ruma 180 dinár. Konkoly: 2 vagon szerémi, minta szerint 120 dinár. Irányzat: csendes.

Budapesti terménytőzsde, okt. 1. A terménytőzsdén nyitáskor az irányzat tartott, a kereslet tartózkodó és az is csak belföldi szükségletre szoritkozik.

A budapesti tőzsdén nyitáskor 78-as tiszavidéki buzáért 370—372.5 koronát kérnek budapesti paritásban. 365.000 koronás pénzkinálat van rá. Néhány kisebb tétel dunántuli 77-es buza 357.50—360.000 koronával kelt el.

Csikágói gabonatőzsde, szept. 30. Buza prompt 144, szeptemberre 137, decemberre 137.875. Tengeri 82.5. szeptemberre 77.875, decemberre 78.75. Zab szeptemberre 36.75, decemberre 38.875. Rozs szeptemberre 76, decemberre 80.75.

Newyorki gabonatőzsde, szept. 30. Buza 149.875. Tengeri 94.5.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 250 (—4), Bogojevó 330 (—5), Polánka 276 (—), Novisad 262 (—2), Zemun 237 (—3), Pancsevó 212 (—4), Szmederevó 305 (—5), Orsova 270 (—3). *Dráva:* Maribor 118 (—11), Zakanj —32 (—18), Donji Miholjac 170 (—6), Oszijek 198 (—16). *Száva:* Zagreb —2 (—6), Sisak 200 (+3), Bród 422 (+133), Mitrovica 264 (+40), Beograd 160 (—). *Tisza:* Szenta 190 (—20), Becse 190 (+16), Titel 267 (—7). *Kupa:* Karlovac 426 (+328). *Vrbas:* Banja Luka 268 (+10). *Drina:* Zvornik 40 (+24). *Morava:* Csuprija 42 (+2).

HÉTKÖZNAP 4 DINÁR HAVONKÉNT 80 DINÁR

UJSÁG

Literaria Subotica. Postafiók 76.

VASÁRNAP 5 DINÁR HAVONKÉNT 80 DINÁR

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Biró Mihály rajza. 44. folytatás

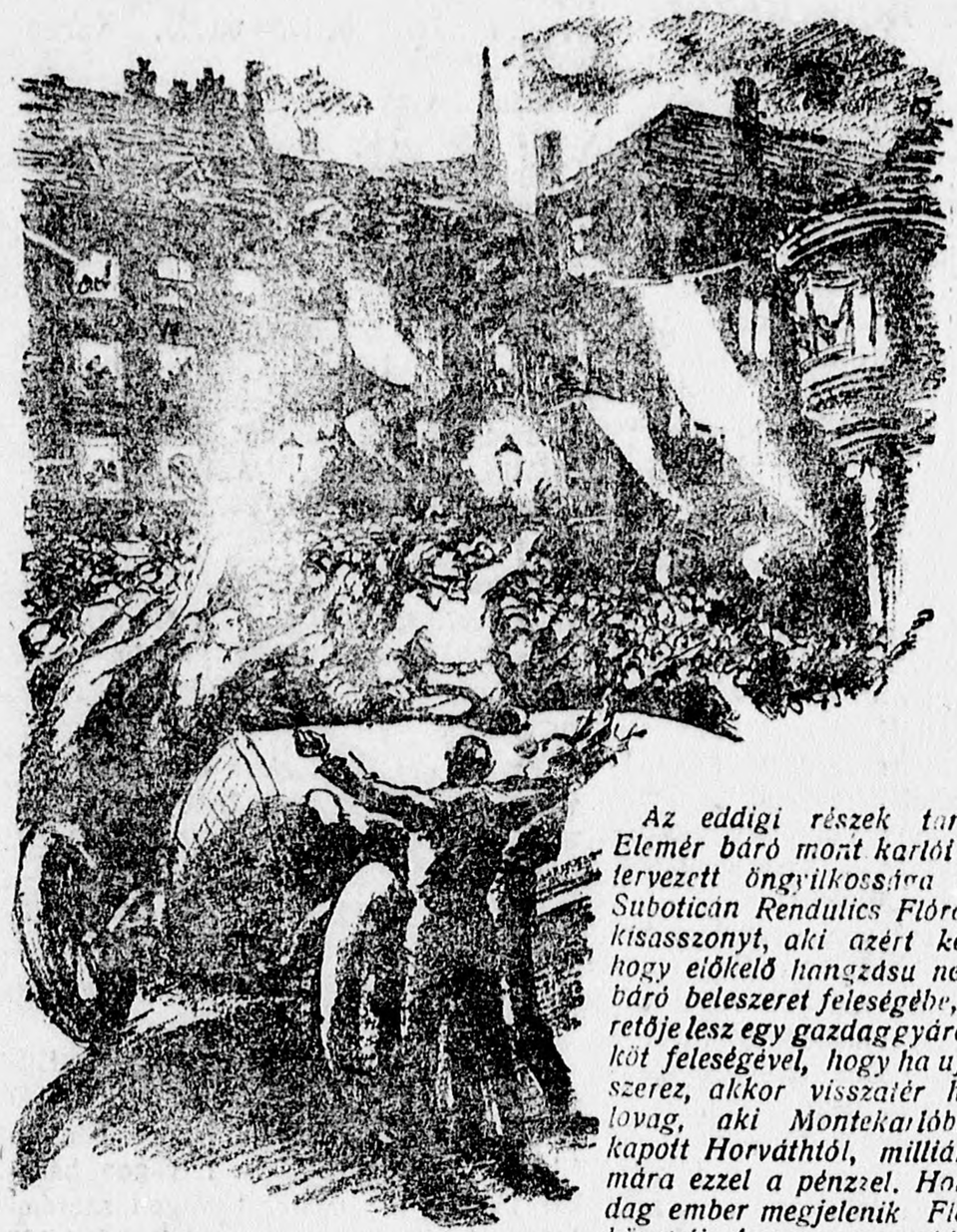

„Hirtelen tomboló éljenzés harsant fel az uccán"

Az eddigi részek tartalma: Horváth Elemér báró mont karlói veszteségei miatt tervezett öngyilkossága előtt nőül veszi Suboticán Rendulics Flóra novisadi gépirókisasszonyt, aki azért kéri őt meg erre, hogy előkelő hangzásu nevét viselhesse. A báró beleszeret feleségébe, aki Bécsben szeretője lesz egy gazdaggyárosnak. Egyezséget köt feleségével, hogy ha ujból nagy vagyont szerez, akkor visszatér hozzá. Lepkowski lovag, aki Montekarlóban ezer frankot kapott Horváthtól, milliárdokat nyer számára ezzel a pénzzel. Horváth mint gazdag ember megjelenik Flórának és jogait követeli. Az asszony, aki Risch Guidóba szerelmes, hogy megszabaduljon tőle, autóversenyre induló férje teájába mérget kever . . .

Mindkét táviratot Flóra küldte. Majdnem azonos volt a szövegük:

»Életem, mindenségem, ne hagyj soha többé egyedül! Nagyon-nagyon vágyom utánad és szeretlek, szeretlek, szeretlek!«

Risch már majdnem ujjongott a boldogságtól és a két táviratot a szivéhez szoritotta, amikor tekintete a cédulára tévedt.

Azonnal megismerte Umwaller kusza irását. Mormolva olvasta:

»Igen tisztelt Risch ur! Olyan ló vagyok, hogy a legérdekesebbet elfelejtettem ma önnek elmondani. Arról van szó, hogy a bárónő egész rövid utra készül. Hogy hová, azt egyelőre még senki se tudja. Hamarosan tisztában leszek azonban ezzel is. Tisztelő hive, Umwaller Raoul.

U. i. Hogy honnan tudok mindent? Nevetni fog, Umwaller Raoulnak sikerült a szobalány szivébe férközni. Ez ugyan sulyos kötelességeket jelent, de mit meg nem tesz az ember, hogy bánatát elnyomja? Egyszóval, pár nap mulva már azt is fogom tudni, hogy a bárónő melyik vonattal utazik. Természetesen pontosan meg fogok jelenni a pályaudvaron is, ahol végül mindennek tisztázódni kell. Fönti.«

Risch Guido mosolyogva fujta a szivarja füstjét. Pillanatig se kételkedett, hogy Flóra utána akar utazni Turinba.

Még egyszer elolvasta a színész levelét, de ekkor kételkedni kezdett. Egészen rövid utazásra készül Flóra, — irta Umwaller. Turinba és vissza még se volt olyan rövid az ut, akármilyen kevés időt szánt is az asszony az itáliai tartózkodásra.

És ujból sötét gyanu zavarta meg a gondolatait.

Az innsbrucki viszontlátás.

Flóra lassu léptekkel ment a Maximilien-strassén felfelé. Tompán siklott el tekintete az idegen emberek között, érzéketlen volt a régi város benyomásai iránt és nem látta a tarka szalagdiszt a kirakatokban és az ünnepi zászlókat a házakon.

Egész Innsbruck lázban várta a versenyzőket.

Az első kocsik érkezését a késő esti órákban várták. Ezt irta a helyi lap is és a Maria Teresienstrassen is igy volt kiplakatirozva.

Flóra befordult az uccába.

Uj hirek érkeztek bizonyára, mert nagy tömeg ácsorgott az épület előtt, ahol a verseny rendezőségének volt a hivatalos helyisége. Nem vett magának annyi fáradtságot, hogy az eredményeket feltüntető fekete tábláig furakodjék a tömegben.

— Hihetetlen! — mondta egy öreg ur mellette és hangosan olvasta a kifüggesztett jelentést: A nyilas kocsi Horváth báróval délután három órakor ment keresztül Linzen.

Mások a többi eredményeket böngészték:

— Minerva Stöckl Gusztávval három óra harminckor hagyta el Linzet, a Sas Glimmer Pállal azonnal nyomon követi.

A hangok kuszán összezavarodtak.

Egy parasztos külsejü ember kijelentette:

— Nyolc órára már itt lehet Horváth! Még ha a hegyek közt lassabban is teszi meg az utat.

Flóra számolni próbál.

Elemérnek pokoli sebességgel kell jönni. Persze, meg van minden oka a sietésre. A szive bizonyára versenyre kelt a motorral, a keze bizonyosan mindig izgatottabban és mind forróbban remeg a kormánykeréken. Hiszen a vágy hajtja, hosszu hónapok elfojtott vágyakozása fűti.

Bérkocsin a szállodába ment, ott a kanapéra dobta magát és mereven nézte a fal rózsaszin festésének mintáját.

Igy töltötte az időt este hétig.

Ekkor felugrott és telefonon felhivta a verseny-irodát. Kérte a rendezőséget, ne felejtsék el Horváthnak megérkezése után azonnal átadni azt a levelet, amit ott hagyott a számára.

— Pontosan el lesz intézve, bárónő — feleité.

Sokáig állt Flóra azután gondolatok nélkül az ablaknál.

Hirtelen tomboló éljenzés harsant fel az uccán. Mind élesebben bugtak az autószirénák. Ezerhangu éljenzés vegyült az autók zugásába és egy katonazenekar hangjai is felharsantak.

Méreg.

Mégis tizenegy óra volt már, amikor Horváth belépett az ajtón. Még a turadresszében volt, alig tisztitotta le magáról az ut porát. Mögötte egy szolga hozta csomagjait: utitáskát, takarót és thermos-üveget.

— Meg lehet őrülni ezektől a ceremóniáktól! — mondta Elemér.

Örökkévalóságnak látszott, amig a hotelszolga végre elhagyta a szobát.

Elemér egy ugrással Flóra mellett termett és átölelte.

— Száznegyven kilométer óránkint — mondta — és nincs egy büntető pontom se. Száznegyven kilométeres sebesség, mert minden percnyi nyereség az életet jelenti. ..

Megcsókolta, magához szoritotta, majdnem összetörte az asszonyt.

— Mennyi időnk van? — kérdezte Flóra testét a férfi karjainak szoritásától meggörbitve. Tekintete furcsa volt és szokatlan.

— Hét órakor startolunk. De az utnak ez a része már alig érdekel.

— Több, mint hat óránk van tehát...

Flóra megnyomta a villanycsengő gombját.

— Most átöltözöl. Aztán vacsorázunk és azután...

— Kérlek, hozassuk fel ide a vacsorát...

— Természetes.

De a férfi nem tágitott mellőle egy percre sem.

— Kár minden pillanatért...

Flóra eltolta magától. Tekintete végigsiklott Horváth ruháján.

— Nem is szeretsz igazán, ha azt hiszed, hogy ebben a ruhában...

Elemér megértette ezt a figyelmeztetést és magával vitte utazó-táskáját.

Egy pincér jött be, vacsorához teritett, felvette a rendelést és bemutatta a borlapot.

— Francia pezsgőt, de valódit!

Flóra gyorsan átöltözött, levett magáról minden ékszert és a tükör előtt megigazitotta a haját.

Horváth a küszöbön csodálkozva állt meg és nem tudott egy szót se szólni.

Az asszony gyöngéden suttogta:

— Ez az a ruha, ami akkor volt rajtam, — hiszen emlékszel — amikor elakadtam a hóban. Megőriztem neked erre a napra.

Egy szakadásra mutatott, amely a nyakkivágástól huzódott lefelé. Bal válla egész meztelen volt. Izgatóan sejtette a ruha kemény melleit.

— A te kezed müve, — mondta a ruha szakadására célozva — emlékszel, akkor?... — Majd hirtelen összetüzte a ruha nyilását.

Horváth lassan közeledett az asszonyhoz.

— Erőszakkal tudok csak uralkodni magamon, össze kell szoritanom a fogaimat...

— Később... — mosolygott Flóra igézően. — Most szép illedelmesen eszünk előbb. Olyan vacsorát állitottam össze, amellyel meg leszel elégedve. Csak osztriga hiányzik. Az osztrigát nem ismerik ezek a buta tiroliak. De helyette itt van a kaviar.

A pincér nesztelenül szervirozott.

— Nekem tulajdonképpen olyan éhesnek kellene lennem, mint a farkasnak, — mondta Elemér.

— Az is vagy! Csak nem tudsz róla! — Még egy szelet hust tett a férfi tányérjára. — Hisz ma csak a kezdete van uj életünknek. És mi ketten ugye sokáig akarunk élni? És erőseknek kell lennünk. Holnap pedig nehéz napod lesz. Azt akarom, hogy holnap is te légy a győztes.

Felemelte poharát.

— Mire iszunk?... — Szemei kérdőn néztek a férfira és olyan nagyok és fényesek voltak, mint még soha.

— Az uj életünkre, — mondta Elemér elfogódva. — Erre a nagy, nagy boldogságra, amit neked köszönhetek, Flóra!

— Elemér!...

Az asszony hangja megremegett, amikor a férfi nevét kimondta. Kis csönd következett, amelyet az ucca felszürődő zaja zavart meg. Az emberek még mindig nem tudtak megnyugodni.

— Hallod? Téged ünnepelnek! Csak még a szerenád hiányzik.

A pincér ujból bejött és tányérokat váltott.

— Jó volna talán, ha a báró ur megjelenne a nép előtt, az emberek szeretik az ilyesmit, — mondta és mosolygott.

— Mondják, hogy már alszom. Senki se kivánhatja tőlem, hogy ilyen komédiára adjam magamat.

Az üzenet hatott, lassankint elült a lárma.

Csöndben ültek egymással szembe. Horváth uralkodott magán. Flóra is nyugodtan emelte a kávéscsészét az ajkához. De azért tekintetük egymást kereste, a szoba tele volt nagy feszültséggel, fülledt volt a levegő...

Végre befejezték a vacsorát.

— És most...

De Flóra kisiklott Horváth karjai közül.

— Ne igy Elemér! Nem kell erőszakoskodnod velem, ma erre nincs már szükség: okosabb, érettebb és tapasztaltabb lettem. Furcsán megváltozott bennem a te képed is, azelőtt szinte gyülöltelek, magam sem tudom megérteni, hogy miért...

Szinte lábujjhegyen siklott a férfi mellé.

— Maradj szép nyugodtan, most ne mozdulj! — Gyöngéd kezekkel simogatta végig a férfi fejét, ujjai belesimultak a férfi hajába és hátraszoritotta a fejét. Tekintetét belefurta a férfiéba. És szinte ünnepélyesen mondta:

— Mindjárt eleinte igy kaphattál volna meg, ha nem lettél volna olyan örült, annyira brutális, mint egy állat. Később megmagyaráztam neked, de magadnak is kellett volna tudnod. — Az ajka közeledett, nedvesen, csábitón, a szeme tüzben égett. — Még csak egy percig igy...

A férfi kezei türelmetlenül megremegtek.

— Még egy pillanat...

Horváth hirtelen visszahőkölt.

— Hogyan nézel rám? És milyen az arcod? — Egy pillanatig vizsgálta az asszony arcvonásait, amelyek egyszerre eltorzultak. Borzalmas volt ránézni.

— Ugy látszik, — mondta remegve, — még mindig gyülölsz. Szinte azt hinném...

De az asszony ekkor már nevetett, szinte trillázva.

— Ezt nem tudod megérteni? Hiszen olyan közel van egymáshoz a gyülölet és a szerelem! És könnyen álarcot cserélnek. Ez ne tévesszen meg, barátom!

Csak lassan simultak ki a vonásai.

Horváth megszólalt:

— Nem értem egészen. — Kezeit nadrágzsebébe mélyesztve, fel-alá járt. Hihetetlenül kiábrándultnak érezte magát hirtelen. Ha gondolod... én elmehetek a magam szobájába! Csak egy szavadba kerül...

Flóra tekintete nyugtalanul keresett valamit. Végigszaladt tekintete a szobán, a takarón és a thermosüvegen a kályha mellett és végre megpihent az asztalon levő hamutartón.

— Csak egy szavamba kerül... — A tekintete ismét megváltozott. — Egy szavamba, mondod... — Ezzel odarohant a férfihoz és vadul megragadta. — Nesze, itt van az a szó!... — és ajkai összeforrtak a férfiéval...

Érzékeik vadul tomboltak...

Közben éjszaka lett...

Hajnali öt órakor az asszony óvatosan, lassan kibontakozott a férfi karjaiból. Elemér mélyen aludt a feldult ágyban, fekete haja kócosan lógott a homlokába. Egy holdsugár megvilágitotta sovány arcát.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Fájdalomtól megtört szivvel jelentjük, hogy felejthetetlen édes anyánk

Özv. PÁRTOS SAMUNÉ

szül. WEISZ KATALIN

élt 73 évet, f. hó 1-én jobblétre szenderült.

Drága halottunkat a gyászházból (Dragutina ul.) d. u. 3 órakor kisérjük utolsó utjára.

Elfer Ödönné szül. **Pártos Hermin, Krausz Fülöpné** szül. **Pártos Jolán, Eisler Zsigmondné** szül. **Pártos Janka, Pártos Jenő** gyermekei. **Elfer Ödön, Krausz Fülöp, Eisler Zsigmond** vejei; **Pártos Jenőné** szül. **Frankl Erzsi** menye és kiterjedt rokonsága.

Nyugodjék békében.

Minden külön értesités helyett.

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó Etuskánk temetésén részvétükkel fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

8470 **Berko család**

Felkérjük az Adis, Hrast, Livnica Ferrum és Sever d. d. Subotica, tisztelt részvényeseit, hogy ideiglenes részvénynyugtáikat az eredeti részvényekkel az Adis d. d. Subotica, irodahelyiségében kicserélni sziveskedjenek.

Subotica, 1925. sept. 30.

Árverési hirdetmény

A B.-topolai kir. járásbiróság Gn. 2041/1925. számu végzése alapján Szakács György és neje sz. Mészáros Ida suboticai lakosok javára lefoglalt mintegy 28 lánc területü kukorica termés 1925. évi október hó 5-én délután 3 órakor Stara Moravicán Mészáros János szállásán birósági végrehajtó közbenjöttével el fog árvereztetni.

Subotica, 1925. évi szeptember hó 30-án.

Magossy László
zárgondnok.

8434

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO MOL

Br. 4983—1925.

Oglas

Potpisano Opštinsko Poglavarstvo ovim raspisuje ofertalnu dražbu za nabavku dva (2) vagona tvrdog gorućeg drveta.

Dražba će se održati u opštinskoj kući na dan 4. oktobra 1925. god. pre podne u 9 sati.

U Molu, 29. septembra 1925. god.

Nečitljiv potpis beležnik — 8464 — *Miš Radivojev* knez

Zálogházi árverés

lesz f. évi október 3-án délután 3 órakor a **Gradska Štedionica** helyiségében (Városháza I. em.)

HOFFMAN MIHÁLY ÖZVEGYE

LAKÁSBERENDEZÉSI VÁLLALAT SUBOTICA

ALEKSANDROVA UL. 8. — ALAPITÁSI ÉV 1876.

Minden igénynek megfelelő kész butorokat **leszállitott árban** árusit és rajz szerinti rendeléseket vállal.

Becskereki **szmirna szőnyegek** egyedárusitója **Fournierok** minden mennyiségben kaphatók.

7250

Utlevelek és passavanok

Közbenjárunk utlevelek és passavanok megszerzésénél és láttamozásánál Északamerika kivételével minden állam részére. Elintézünk bármely ügyet a minisztériumoknál gyorsan és biztosan. Akinek bármi elintéznivalója van Beogradban forduljon irodánkhoz, amely egyedül garantálja a biztos sikert. Biró Reklama Beograd, Knez Mihajlova 11. Telefon 26—39.

8181

Tüzifa és faszén

Ajánlunk azonnali és későbbi szállitásra

I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép **bükk- és gyertyánhasábfát,** ugymint **2 éves száraz vegyeshasábfát,** fürészelt **dorongfát** legolcsóbb napiárak mellett, vasuton esetleg hajón is szállitható

ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET

szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina ulica 27. — Telefon 404.

PALATINUS JÁNOS

KŐFARAGÓ SUBOTICA

Raktár I. Jelašićeva ul. 9. Ipartelep VI., Madjarska ul. 22.

Géperőre berendezett üzemében

kész gránit és márvány siremlékek valamint butorlapok, márványdara (reibsand) stb. jutányos áron kaphatók

RAJZSZERINTI RENDELÉSEKET ELVÁLLAL

838

Stari-Bečej centrumában, a katonai parancsnokság és gimnáziummal szemben egy jóforgalmu

füszer- és csemegeüzlet

teljes berendezéssel

azonnal kiadó, esetleg eladó.

BRAĆA PETLJANSKI, STARI-BEČEJ

8366

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapitva: 1902. **Subotica** Telefon: 190 sz.

Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentai put.

Mindenféle zsák, zsinegáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

80 HP

szivógázmotor

bármikor üzemben megtekinthető

ELADÓ

„POSAVINA" UMJETNI MLIN SISAK

WEISZ JENŐ

KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 188

Ajánlja kitünő minőségü versenyenkivüli kefe-, ecset-, seprő-, malomkefe- gyártmányait!

7950

2983

Tőzsdei ügynök keres szakképzett, intelligens uriembert

társnak

megfelelő tőkével azonnalra.

Cim a kiadóhivatalban

A KIVÁLÓ

Sveti Djordje barna sör

kimérését a WEIFERT GYÖRGY R. T. I. SZERB GŐZSÖRFŐZDÉJE BEOGRAD a mai nappal megkezdte.

Megrendeléseket a Vojvodina és Szerémség részére felvesz a

STOVARIŠTE I. SRPSKE PARNE PIVARE

DJORDJE WEIFERT A. D. BEOGRAD

Zastupnici: BAUER i KRSTIĆ, NOVISAD

8466

Hölgyek figyelmébe!

Eredeti bécsi modell

KALAPOK

rendkivül izléses kivitelben

OLCSÓN

Átalakitásokat gyorsan és pontosan végez

HŐS PIROSKA i DRUG

Subotica, Pašićeva ulica

Tanulólányok felvétetnek.

632

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER

szücs szőrmeáruháza

Subotica — Sokolska ulica 3.

feltünést keltő eredeti divatmodelljeit szücs- és szőrmeárukban

7180

KORZÓ MOZI * **LIFKA MOZI**

Október 1—4-ig Csütörtöktől-vasárnapig

A néma vádoló

Izgalmas menetű frapáns filmjáték egy Mexikóból megszökött fegyencről 6 felvonásban.

Főszereplő: **Elinor Boardmann és Luz a csodakutya** ki Rin-Tin-Tinnek a legnagyobb vetélytársa

Október 1—4-ig Csütörtöktől-vasárnapig

Monopol-Orient-film Subotica

Páratlan inyencfalat! Öreget és fiatalt egyaránt érdekel.

Az a disztó Morin

G. Maupassant hires novellája 5 felvonásban

Főszereplő: **Nikolaus Rimsky**

Jön Zorró „Kanistrán ostora" Douglas Fairbanks-film a korzóban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és ujmondó betűszavakban számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

FOGLALKOZÁS

Deutsch-kroatisches gebildetes Fräulein gesucht, welches Gymnasisten (II. Klasse) unterrichten kann. Adresse in der Administration. 8444

Gazdasszonyt keresek mielőbbi belépésre, ki az összes háziteendőket elvégzi. Cim a kiadóban. 8442

Lehrerin, spricht deutsch u. ungarisch, sucht Stelle als Erzieherin zu 1—2 Kindern. Adresse in der Administration. 8435

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK

között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR

mely legolcsóbban nálam kapható. — Mindennemü

KERÉKPÁR

alkatrészek, gumik stb. elismerten a legocsóbb beszerzési helye Subotican. Okvetlenül győződjék meg áraimról.

Nagy javitómühely

S. AD. ENGL

ANGRO DETAIL

Petrogradska ul. 3. Jelašićeva ulica 2. 1103

Szakácsnét felveszek okt. 18-ára. Mária Heiduska nőikalap-üzlet. 8458

Utazót keresek a paprika szakmában. — Cimeket »Csakis jobb munkaerő« jeligére a kiadóba kérek. 8422

Irodakisasszony több évi gyakorlattal, ki a gépirásban jártas, azonnali belépésre állást keres. Egy nagyobb kereskedelmi üzemhez pénztárnoknőnek is elmenne. »Szorgalmas« jeligére a kiadó továbbit. 8465

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK,

a törvényszéki palota mellett. TELEFON 329 760

Péket keresek nagy községben egyedülálló sütőde felállításához egy gőzmalomnál, ki önállóan részből vagy bérbe azt vezetni volna képes, több gyár közelében. Levelek özv. Langné, Osijek I., Hangasse No. 71. 8467

Vas- és fűszerkereskedő-segéd azonnali belépésre állást keres. Kalinka János, Bezdán. 8460

Üzletáthelyezés miatt könyv-, papirárut leszállitott áron kiárusitunk, egy kifutó és egy tanulóleány felvétetik. Székely i Drug. Üzletberendezés eladó. 8471

Nevelőnő, szlovéniai, beszél németül és horvátul, éves bizonyitványokkal, keres állást 1—2 gyermekhez. Érdeklődést Marica Haller névre Zagreb, Paromlinska cesta 89. kér, lehetőleg németül. 8462

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszinen a legmodernebb és legprecizebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntödéje V.-Bečkerek Gundulićeva ul. 7. Telefon 329. 3778

1½ vagonos ujonnan berendezett gőzmalomba üzlettársat keresek 250.000 dinár tőkével, a társnak kell az üzleteket lebonyolitani ugy, hogy a pénz kizárólag csak az ő kezén fordulna meg. Érdeklődők leveleiket küldjék özv. Langné, Osijek, Hangasse No. 71. 8468

Érettségizett fiatalember állást keres. — Perfekt magyar, szerb. Elmegy: irodába, gazdaságba, utazónak. Ajánlatokat »Október« jeligére a kiadóba kér. 8411

Gazdasági segédtisztet, nőtlent, több évi gyakorlattal keres bánáti uradalom. Ajánlatok »Jövő« jeligére a kiadóhivatalba. 8425

Csere földek

aki magyarországi szerb optáltakkal földet hajlandó cserélni, az forduljon

Wachtler Mihályhoz

Sava Tekelije put 21. volt Halasi ut. 2 k

Gyermektelen kőmüves mint házmester kerestetik. Šenoe (Bem) ulica 32. 8432

Palicson adnék zongoraórákat jutányos áron. — Cim a kiadóban. 8436

Szorgalmas hivatalnoknőt keresek vidékre, ki egyszerü irodai munkát elvégez, szerbül—németül tudó előnyben. — Cim a kiadóban. 8437

VÉTEL-ELADÁS

Szabók! Enyvezett prima szabówatta legalább 50 kg vételénél azonnal kapható napi áron alul 22 dinár os kilagrommonkénti árban. Braća Sonnenberg főtéri cégnél, Subotica. 8428

Borbélyüzlet, modern, tizenkétezer dinárért sürgősen eladó. Szabó Fábián, Stari-Sivac.

Eladó egy MÁV 8-as láncos magánjáró cséplőgarnitura, egy MÁV fogaskerekü cséplőgarnitura és egy Bölix gyártmányu álló 6 lovas benzinmotor, nagyon olcsó áron. Rakk Elek, B.-Topola.

Bőrkabát, prémes gazdaszkabát, esőköppeny, raglán, női és leányfelöltők nagy választékban érkeztek és olcsón beszerezhetők Eisler Izsónál. Barátok temploma során. 8396

Briliáns áru Aranyláncok Ékszerek Disztárgyak és órák kiállitása

SZENDE

Aleksandrova ul. 11.

Cséplőgarnitúrák olcsón eladók. Egy Első Magyar Gazdasági Gépgyári magánjáró 10 légkörös M. Á. V. cséplővel. Egy Hoffer kazán Hoffer cséplővel, egy 4 luku Hoffer morzsoló Lister kocsira szerelt motorral és fürészszel, egy henger rovátkáló és esztergapad. Csak személyesen tárgyalok. Rakk Elek, Bačka-Topola. 8384

Eladó 58 darab fajtiszta mangolica 7 hónapos süldők. Reök gazdaság Horgoš. 8338

Eladó Mali-Idjoš községben, központban levő jóforgalmu vendéglő az összes berendezéssel, valamint saját szikvizkészitésével, uccai terras, tágas kerthelyiség, megfelelő melléképületekkel. Jelenleg három egyesület székhelye.. Bővebb felvilágositással szolgál Szilágyi Antal tulajdonos. 8445

Modern komplett hálószoba eladó. Érdeklődni lehet Bledska ulica 11. sz. alatt. 8383

75.0

Naponta friss pörköltkávé csak Sugár Manónál kapható Subotican.

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállitásra; v. férfi, női raglán és télikabátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérnemüek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör. Bogovićeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Étterem és kávéház — téli és nyári üzlet — gyönyörü kerttel, uj terem, hol az összes mulatságok és koncertek lesznek megtartva, elsőrangu üzlet, dusan berendezve, Szlavónia legforgalmasabb kereskedelmi városában több évi szerződéssel eladó. — Cim a kiadóhivatalban. 8409

KÜLÖNFÉLE

Tiz lánc föld tanyával Radanovácon haszonbérbe kiadó. Cim a kiadóban.

ÉPITKEZÉSEKHEZ

legolcsóbb és legjobb anyagot szállit

ÁRPÁDFY JENŐ

Subotica, Boška Vuića ul. 15. Telefon 3—48.

Hatschek ETERNIT pala
Keramittéglák és lapok
Fajence, Majolika lapok
munkával együtt
Égetett agyagcsövek
PILISVÖRÖSVÁRI
kőpor
terazzó
kődara
agyag, fehér és vörös
piktorföld stb.
Öntőhomok
Gipsz minden célra
PARKETTÁK
Cement
Mész
Dunai homok és sotter
Chamottégla
Chamottliszt
Mindezek nagyban és kicsinyben

Elcserélném 4 tonnás tehetautómat »Waff« gyártmány, 35—40 HP. egy európai jókarban levő kocsiért. Érdeklődni: Báló Antal dohánytőzsdéjében, Bezdán, főutca. 8461

Butorozott szoba kiadó. Scotus Viator 36. 8463

Szerb nyelvre felelősség mellett gyorsan és olcsón megtanitok németül tudókat. Olaszul és németül oktatást hasonlókép vállalok. Cim a kiadóban. 8376

Figyelem! Az utazó uraknak figyelmébe ajánlom a St.-Becsén az ujonnan átalakitott Amerika-szállodát, ahol utazók 25% kedvezménybe részesülnek. Szives pártfogást kér Bogošić Lajos (Diko) 8440

Szálloda és étterem megnyitása. Van szerencsém az igentisztelt közönséget értesiteni, hogy St.-Becsén volt Amerika - vendéglőt szállodának és étteremnek átalakitottam és a legmesszebbmenő igényeknek megfelelően ujonnan berendeztem és okt. 7-én ünnepélyesen megnyitom. — Kérem a közönség szives pártfogását. Bogošić Lajos (Diko).

Felesbérletbe kiadó a majsai szőllők között 17 lánc körüli szántó, homok és kaszáló, szállással együtt. Feltételek megtudhatók Poštanska ul. 11. sz. alatt. 8379

Száraz raktár és pincehelység november 1-re kiadó. Révay mészkereskedés. Csirkepiac. 8439

Két szobából álló irodahelyiség a főutcán azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Meteor-film, Sokolska ulica 1. 8430

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Olcsó és jó *naplan* csakis Németh Margit üzletében, Subotica, Pašićeva ul. 8. kapható. Megrendelésre készitek pehelyből, gyapjuból és vattából, ugy ujat mint régit. Németh trafik, Fényv-piac. 6710

A

Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D.D.

VÁROSI ÜZLETE

KOSTINA ULICA 1 SZÁM

az utban levő árui elhelyezése céljából a raktáron levő

lusztereket, vasalókat és ernyőket

eredeti gyári áron bocsátja eladásra

Az árufogyasztó közönség saját érdekében cselekszik, ha a mostani kedvező alkalmat felhasználja

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim szépek, izlésesek és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica

Pašićeva ulica 8.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Subotica.